

KOKKULEPPEMÄNGUDE LEVIK EESTIS

2025

Sisukord

Kokkuvõte	3
Uuringu taust ja eesmärgid	6
Valim ja metoodika	7
Andmete analüüs	11
Tulemused	12
1. Majanduslik taust	12
1.1 Tasu ja hüvitised	12
1.2. Rahalised raskused	14
2. Rahaline panustamine spordis	17
2.1 Rahaliste panuste tegemine sporditulemustele	17
2.2. Rahaliste panuste tegemine oma mängudele	20
3. Sõltuvuslikud käitumismustrid	22
4. Kokkupuude kokkuleppemängudega	23
4.1. Kokkuleppemängudes osalemine	23
4.2 Ettepanek kokkuleppe mängudeks	24
4.3 Kokkuleppemängude ettepanekust teavitamine	26
5. Kokkuleppemängude alane koolitus	29
6. Kokkuleppemängude alased hoiakud	31
Järeldused	35

Kokkuvõte

- ✓ 2025.a sügisel viis Kultuuriministeerium koostöös Norstat Eesti AS-iga läbi uuringu, mille eesmärk oli saada ülevaade Eesti enim harrastatavate pallimängualade sportlaste, treenerite ja kohtunike kokkupuutest kokkuleppemängudega ning nende suhtes levinud hoiakutest. Tegemist oli korduvuuringuga 2022.aastal toimunud uuringule¹.
- ✓ Uuring viidi läbi veebiküsitlusena ajavahemikul: 29.09. - 31.10.2025. Küsimustikku oli võimalik lähtuvalt vastaja eelistusest täita kas eesti-, vene- või inglisekeelsena. Küsitluses osales 823 vastajat.
- ✓ Tulemustest selgus, et oma spordialase tegevuse eest saab mingis vormis tasu 57% enim harrastatavatel pallimängualadel tegutsejaid, neist töötasu sai 33% ligi viiendik stipendiumi ning vähem kui kümnendik muus vormis hüvitisi. 46% juhtudest ei saada oma spordialase tegevuse eest üheski vormis tasu. Võrreldes 2022.aasta küsitlusega on suurenenud 5% nende vastajate hulk kes ei saa üheski vormis töötasu.
- ✓ Spordialase tegevuse eest sai 2025.a uuringu järgi töötasu 80% kohtunikest, 76% treeneritest ja 19% sportlastest.
- ✓ Isiklikke rahalisi raskusi on aastate jooksul esinenud 16% Eestis enam harrastatavatel pallimängualadel tegutsejatest. Viimase aasta jooksul on rahalisi raskusi esinenud 5%, 1–3 aastat tagasi 1% ning rohkem kui kolm aastat tagasi 3% sihtrühmast. Olulisi erinevusi mõlemal küsitluskorral vastuste jagunemisel ei esinenud.
- ✓ Kauem kui kolm kuud on spordiklubi või muu spordiorganisatsioon palka või muid tasusid võlgnenud 13% Eestis enam harrastatavatel pallimängualadel tegutsevatele sportlastele, treeneritele või kohtunikele, 2022. aastal oli näitaja veidi kõrgem - 19%. Kõige sagedamini esines selliseid probleeme 2025.a küsitluse järgi rohkem kui 3 aastat tagasi (7% vastanutest), 2022.a küsitluse järgi 1-3 aastat tagasi (10%).
- ✓ Nii ametlikes spordiennustuskanalites kui sõprade ringis on teinud üksikutel kordadel rahalisi panuseid sporditulemustele mõlemal küsitluskorral ligi kolmandik Eesti levinumatel pallimängualadel tegutsejatest. Regulaarselt panustab rahaliselt sporditulemustele ametlikes spordiennustuskanalites 3% sihtrühmast, sõprade või pere ringis 2% ja mitteametlikes spordiennustuskanalites on üksikutel kordadel teinud panuseid 2% vastanutest, mõlemal küsitluskorra vastused oluliselt ei erine.
- ✓ Mõnda mängijat või teist spordiklubi/spordiorganisatsioonis töötavat isikut, kes panustab või on kunagi panustanud oma mängudele Eestis, teab mõlema küsitluse järgi võrdset 16% enam harrastatavatel pallimängualadel tegutsejatest. Vastajaid, kes olid teadlikud sellistest

¹ [Kokkuleppemängude uuring 2022](#), Eesti Uuringukeskus.

juhtumitest välismaal oli 2025.a küsitluse järgi 8%, mida on poole enam kui 2022. aastal. Ise oma mängudele panustamist tunnistas mõlemal küsitluskorral vaid 1% sihtrühmast.

- ✓ Mõnda mängijat või teist spordiklubi/spordiorganisatsioonis töötavat isikut, kellel on mõni sõltuvuslik harjumus, teadis mõlemal küsitluskorral ligikaudu 36% Eesti levinumatel pallimängualadel tegutsejatest. Iseendal tunnistas olevat mõni sõltuvuslik harjumus 6% sihtrühmast nii 2022 kui 2025. aasta küsitluse tulemusel.
- ✓ Teadlikus kokkuleppemängude toimumisest on viimasel kolmel aastal veidi langenud. Mõnda Eestis toimunud kokkuleppemängus osalenut teadis 14% esimesele küsitlusele vastanutest ja 12% 2025.a küsitlusele vastanutest. Sagedamini oldi teadlik kokkuleppemängude juhtumist, mis toimus enam kui 3 aastat tagasi.
- ✓ Välismaal spordivõistlusega manipuleerimises osalenut teadis 7% 25.a küsitlusele vastanutest ja kolm aastat 9% vastanutest.
- ✓ Ise oli eri perioodidel Eestis kokkuleppemängudes osalenud 25.a küsitluse järgi 3% ja välismaal 2% sihtrühmast, olulisi erinevusi esimese küsitlusega ei esinenud.
- ✓ Nii Eestis kui välismaal on levinumatel pallimängualadel tegutsejatele tehtud väga üksikutel juhtudel ettepanekuid spordivõistluste tulemustega manipuleerida - mõlemal küsitluskorral alla ühe protsendi vastanutest.
- ✓ Üks vastaja nõustus 2025.aasta küsitluse järgi kokkuleppemänguga. Esimesel küsitluskorral 2022. aastal oldi välismaal tehtud pakkumistest paaril üksikul juhul (0,4%) võetud vastu rohkem kui viis aastat tagasi tehtud ettepanek kokkuleppemängudes osalemiseks.
- ✓ Endale tehtud kokkuleppemängude pakkumisest on teavitanud või teavitaks kedagi mõlemal uuringu korral ligi 60% ning kellelegi teisele tehtud vastavast ettepanekust 49% 2025.a küsitlusele vastanutest ja 51% esimesel korral vastanutest.
- ✓ Endale või kellelegi teisele tehtud kokkuleppemängudest teavitaks kõige sagedamini spordialaliitu, spordiklubi, treenerit või teist võistkonna liiget ja Eesti Antidopingut ja Spordieetika SA-d. Viimase küsitluse järgi on spordialaliidu teavitamise osakaal langenud. Samas on palju enam vastanud, kes teavitaks kokkuleppemängude pakkumisest Eesti Antidopingut ja Spordieetika SA-d.
- ✓ Viimase kolme aasta jooksul on kokkuleppemängude alase koolituse läbinud 40% Eesti levinumatel pallimängualadel tegutsejatest, 2022. aastal oli näitaja ligi kaks korda madalam - 21%. Kohtunikest on koolituse läbinud iga teine - 50%, treeneritest 47% ja sportlastest 37%. Eelkõige on tõusnud kokkuleppemängude alase koolituse läbinute hulk treenerite ja sportlaste seas.
- ✓ Kõige sagedamini osaleti viimase uuringu järgi Eesti Antidopingut ja Spordieetika Sihtasutuse poolt korraldatud kokkuleppemängude teemalisel koolitusel (43%) ning spordialaliidu (26%) või rahvusvahelise spordialaliidu poolt korraldatud koolitustel (16%).

- ✓ Levinumate pallimängualade sportlased, treenerid ja kohtunikud suhtuvad kokkuleppemängudesse valdavalt taunivalt. Samas veidi enam kui kümnendik sihtrühmast (2022.a 12% ja 2025.a 11%) leiab, et kokkuleppemängudel osalemine on mõningatel juhtudel siiski õigustatud.
- ✓ Enam kui 80% Eesti levinumate pallimängualade harrastajatest nii 2025.a kui 2022.aastal tehtud küsitluse järgi nõustuvad, et kokkuleppemängud kujutavad suurt ohtu spordile ja selle mainele ning nende eest tuleks rangelt karistada nii organisatooreid, treenereid, kohtunikke jt neis osalevaid sporditöötajaid kui sportlasi endid.

Uuringu taust ja eesmärgid

Kokkuleppemänguks ehk spordivõistlusega manipuleerimiseks peetakse tahtlikku kokkulepet, tegevust või tegevusetust, mille eesmärk on spordivõistluse tulemuse või käigu ebaaus muutmine, selleks et kõrvaldada täielikult või osaliselt spordivõistluse ettearvamatus või osa sellest, saamaks endale või teistele põhjendamatu eelis.

Kokkuleppemängud on maailma spordis aina enam kanda kinnitamas (Cascon, 2022²) ning meediakünnise on ületanud mõned juhtumid ka Eestis³.

Mõistmaks antud probleemi koguulatust Eestis, viis Norstat Eesti AS koosõs Kultuuriministeeriumiga läbi uuringu, mille eesmärk oli saada ülevaade, kas Eestis jalgpallis, korvpallis, käsipallis, võrkpallis, tennises, jäähokis ja saali jalgpallis (edaspidi: enim levinud/harrastatavad pallimängualad) tegutsevad **sportlased, treenerid ja kohtunikud on oma spordialases tegevuses kokku puutunud kokkuleppemängudega** Eestis või mõnes välisriigis, millised ohud neid varitsevad, kas neid on sel teemal koolitatud ning millised on nende hoiakud kokkuleppemängude suhtes.

Tegemist on korduvuuringuga, esimese kokkuleppemängude teemalise uuringu teostas Kultuuriministeeriumi tellimusel Eesti Uuringukeskus 2022 aastal⁴.

Käesolev aruanne annab ülevaate Kokkuleppemängude leviku 2025.a uuringu peamistest tulemustest, võimaldades välja tuua tulemuste võrdluse 2022.a toimunud uuringuga ja ning esitab tulemuste põhjal kokkuvõtte.

² Allikas: Cascon, M. (2022, märts 3). Match fixing on the rise as global sports betting turnover surpasses €1.45 trillion for the first time. Sportradar. <https://sportradar.com/match-fixing-on-the-rise-as-global-sports-betting-turnover-surpasses-e1-45-trillion-for-the-first-time/>

³ Näiteks: <https://jalgpall.ee/uudised/riigiprokuratuur-saatis-kihlveopettuses-suudistatavad-kohtu-ette-n5733>
<https://sport.postimees.ee/3631983/kuritegelikud-panustajad-puudsid-mojutada-kalevite-duelli>
<https://sport.postimees.ee/7351701/kokkuleppemangu-kahtlusega-maardu-linnameeskond-meile-on-teada-nimed-kelle-poolepoorduti-kahtlaste-ettepanekutega>

⁴ Viide: <https://www.kul.ee/sites/default/files/documents/2022-11/Kokkuleppem%C3%A4ngude%20uuringu%20raport.pdf>

Valim ja metoodika

Uuringu raames viidi läbi anonüümne veebiküsitlus Eestis enam levinud ja sagedamini harrastatavate pallimängualade profisportlaste, treenerite ja kohtunike hulgas. Küsitluse teostas Norstat Eesti AS, perioodil: 29.09. - 31.10.2025, kes edastas küsimustiku lingi Eestis enam levinud pallimängualade spordiorganisatsioonidele ja spordialaliitudele, kes omakorda edastasid uuringukutsega anonüümse küsimustiku lingi uuringu sihtrühmadele: sportlastele, treeneritele ja kohtunikele jalgpallis, korvpallis, saaljalgpallis, jäähokis käsipallis, tennis ja võrkpallis.

Vastajateks olid igalt pallimängu alalt naiste ja meeste koondiste liikmed ja koondiste kandidaadid, meistriliiga ning esiliiga klubide mängijad ja treenerid ning vastaval tasemel vilistamisõigust omavad kohtunikud. Kogu sihtrühma suurus oli ligikaudu 2400 inimest, mis jagunes erinevate spordialade vahel.

Kokku oli vastajaid 823, küsitluse vastamismäär oli 33,8% ja 2022.a küsitlusele oli vastajaid 504 ning küsitlusele vastamismäär 27%.

Küsitlus toimusid lähtuvalt vastaja keele eelistusest kas eesti- (82,1%), vene- (14,8%) või inglisekeelsena (3%). Vastajate e-postiaadresse⁵ küsitluse raames Kultuuriministeeriumile ega spordiorganisatsioonidele ei edastatud.

Uuringus seati eesmärgiks, saada tagasiside minimaalselt 30% enamlevinud pallimängude aladega seotud vastajalt, ehk vähemalt 730 inimeselt, lõplik vastamismäär kujunes ligi 4% kõrgemaks (tabel 1).

Uuringule vastas 623 sportlast, mis moodustas 75,7% kõigist vastanutest, 109g kohtunikku (13,2% vastanutest) ja 91 treenerit (11,1% vastanutest). Kõige rohkem vastajaid olid seotud võrkpalli (23%), jalgpalli (19%), korvpalli (17,9%), jäähoki (15,9%) ja käsipalliga (15,7%).

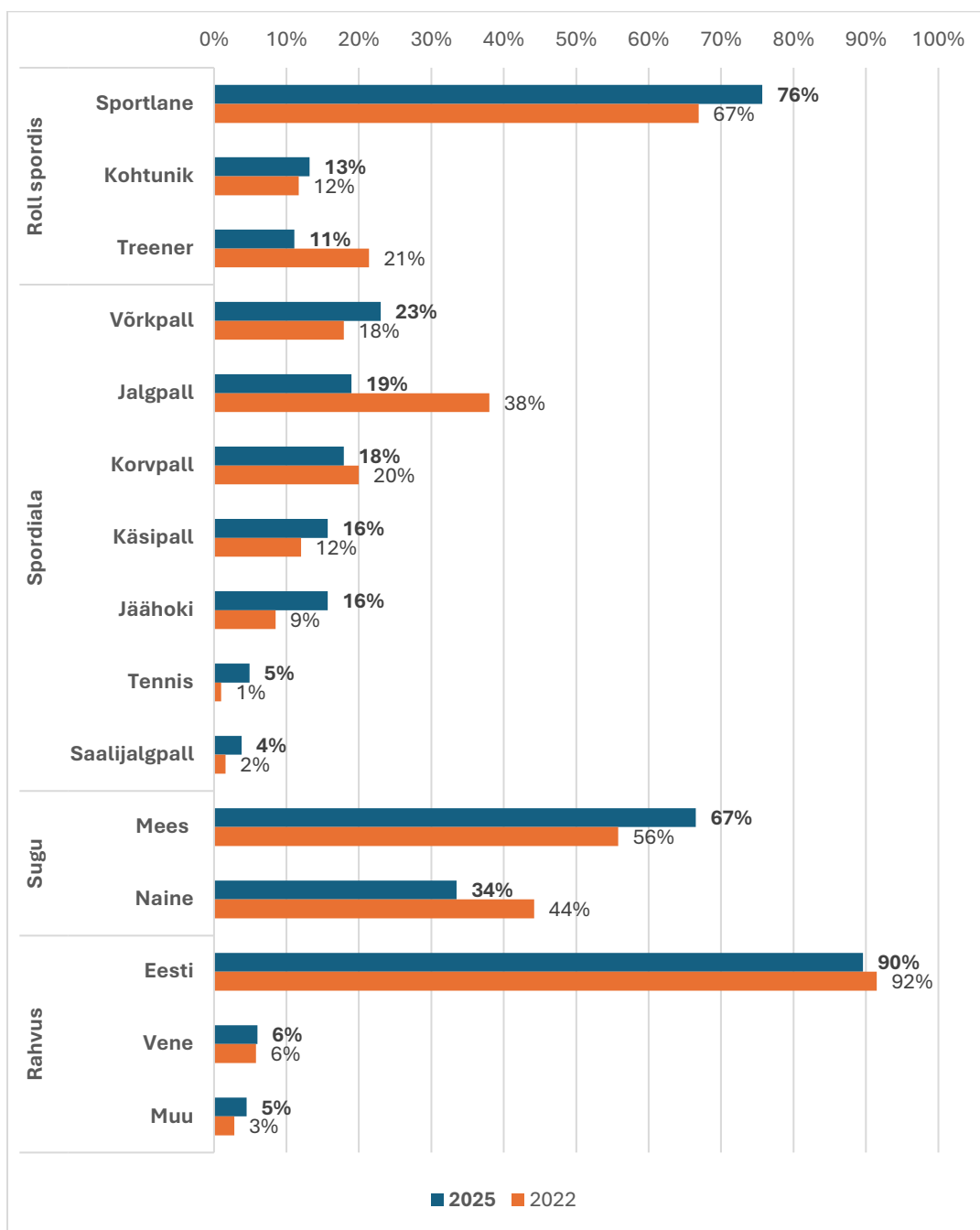
⁵ Oma e-postiaadressi jagasid küsitluse läbiviijaga (Norsat Eesti AS) ainult need vastajad, kes soovisid osaleda küsitlusauhinna loosimises, et Norstat Eesti saaks loosimises osalenutega ühendust võtta. Kokku loositi välja 4 kinkekaarti summas 50 eurot. Kultuuriministeeriumile ega spordiorganisatsioonidele ei ole vastanute e-postiaadressid teada.

Tabel 1. Sihtrühma suurus ja küsitlusele vastanute valim spordialade, spordiga seotud rolli ja soo lõikes

Spordiala	Sihtrühm (üldkogum)	Planeeritud valim	Lõplik valim	Vastanute osakaal, % lõplikust valimist
KOKKU	2435	730	823	100%
Võrkpall	275	69	189	23,0%
Jalgpall	840	331	156	19,0%
Korvpall	460	115	147	17,9%
Jäähoki	325	81	131	15,9%
Käsipall	235	59	129	15,7%
Tennis	80	20	40	4,9%
Saalijalgpall	220	55	31	3,8%
Sportlane	1920	601	623	75,70%
Kohtunik	210	53	109	13,20%
Treener	305	76	91	11,10%
Mees	1255	393	547	66,5%
Naine	665	208	276	33,5%

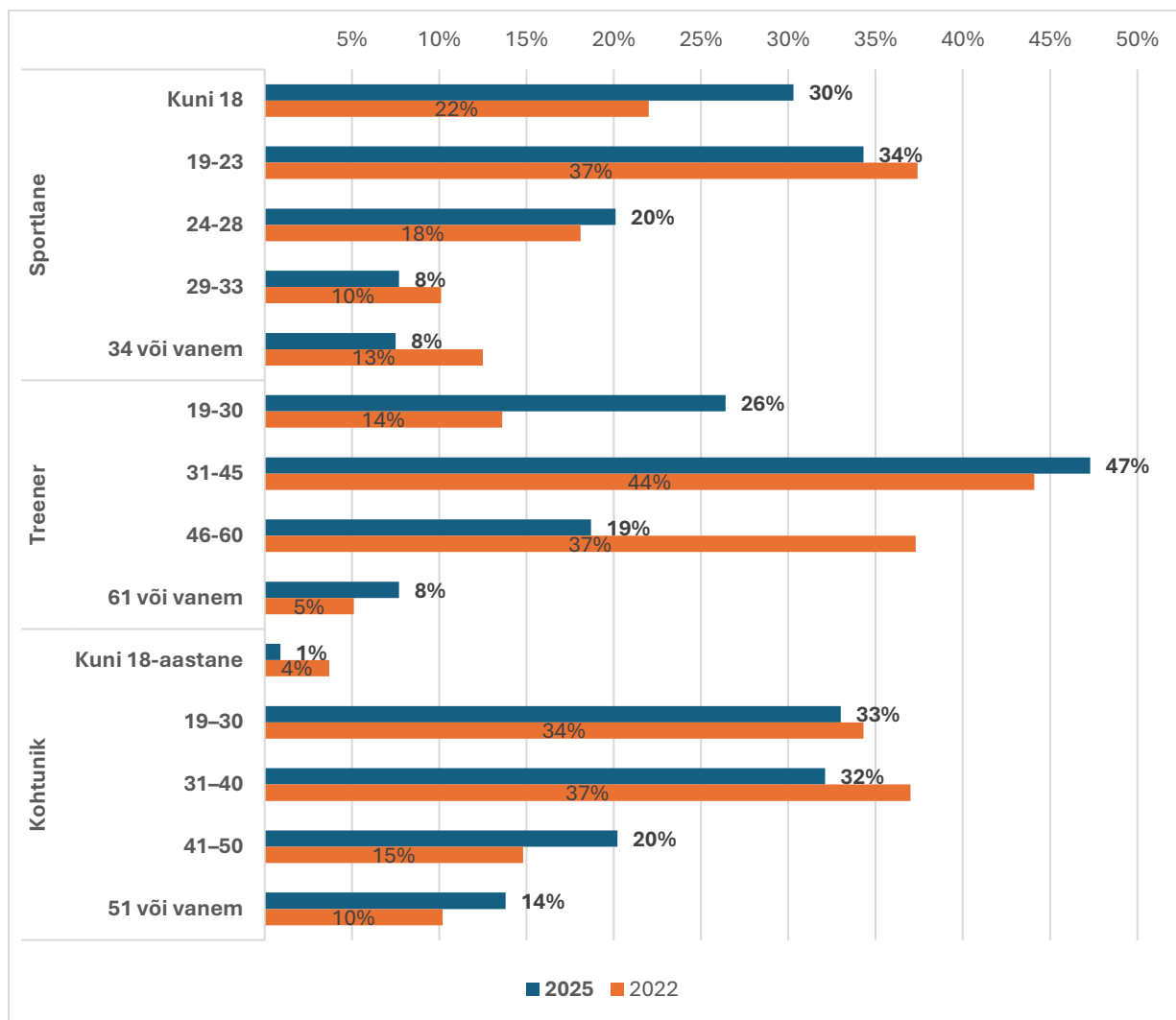
2025.aasta küsitlusele vastas enam sportlasi kui esimesele küsitlusele, kohtunikke vastas 2022.a enam kui 2025.aasta küsitlusele ja treenereid oli mõlemal korral suhteliselt võrdselt (joonis 1). Spordialade lõikes oli enam vastajaid 2025.a võrkpallis, järgnes jalgpall, korvpall, käsipall, jäähoki, tennis ja saalijalgpall. 2022.a oli jalgpallimängijate hulgas vastanuid oluliselt enam, samuti veidi enam ka korvpallimängijate seas.

Mehi oli 2025.a vastanute seas oluliselt enam ja naisi vähem kui 2022.a küsitluses. Rahvuse lõikes mõlemal küsitluse korral olulisi erinevusi ei ilmnenud. Eestlasi oli vastajate seas mõlemal korral 90% või enam ning venekeelt kõnelevaid vastajaid oli 6%. Inglisekeelseid vastajaid oli 2025.a uuringus 4% ja esimesel küsitluskorral veelgi vähem – 3%.

Joonis 1. Vastajate profiil sotsiaaldemograafiliste tunnuste lõikes (%; n=823, 2025; n=504, 2022).

Vanuserühmade jaotused erinesid lähtuvalt vastajate rollist sportis (joonis 2). Sportlaste seas oli nii 2022.a kui 2025.a küsitluses enim vastajaid vanuses 19-23, treenerite hulgas vanuses 31-45 ja kohtunike hulgas vanuses 31-40. Nii sportlaste kui treenerite hulgas oli 2025.a küsitluses oluliselt enam vastajaid noorsportlaste (kuni 18) ja nooremate treenerite hulgas, kui 22. a küsitluses ja treenerite hulgas oli märkimisväärselt enam 46-60 aastaseid vastajaid, kui esimeses küsitluses.

Joonis 2. Vastajate vanuseline jaotus rollide kaupa (%; n=823, 2025; n=504, 2022).

Andmete analüüs

Küsitluse raames saadud pseudonümiseeritud vastused edastas Norstat Eesti AS Kultuuriministeeriumile, kes analüüsis saadud vastuseid ning koostas lõpparuande.

Andmete analüüsimiseks kasutati statistikaprogramme SPSS ja MS Excel.

Käesolevas raportis on tulemused illustreeritud jooniste ja tabelitena. Joonistel ja tabelites toodud andmed on ümmardatud arvutiprogrammide poolt ja seetõttu võib ridade või veergude summa moodustada kohati üle või alla 100%.

Jooniste allkirjades on välja toodud valimi vastajate arvud, 2022.a ja 2025.a küsitluse võrdluses.

Uuringu juurde kuuluvad IBM SPSS ja Exceli formaadis andmefailid, küsitluse eestikeelne ankeet ning andmetabelid erinevate sotsiaal-demograafiliste tunnuste kaupa 2022 ja 2025.aasta küsitluse kohta, mille saab vajaduse korral huvilistele kättesaadavaks teha.

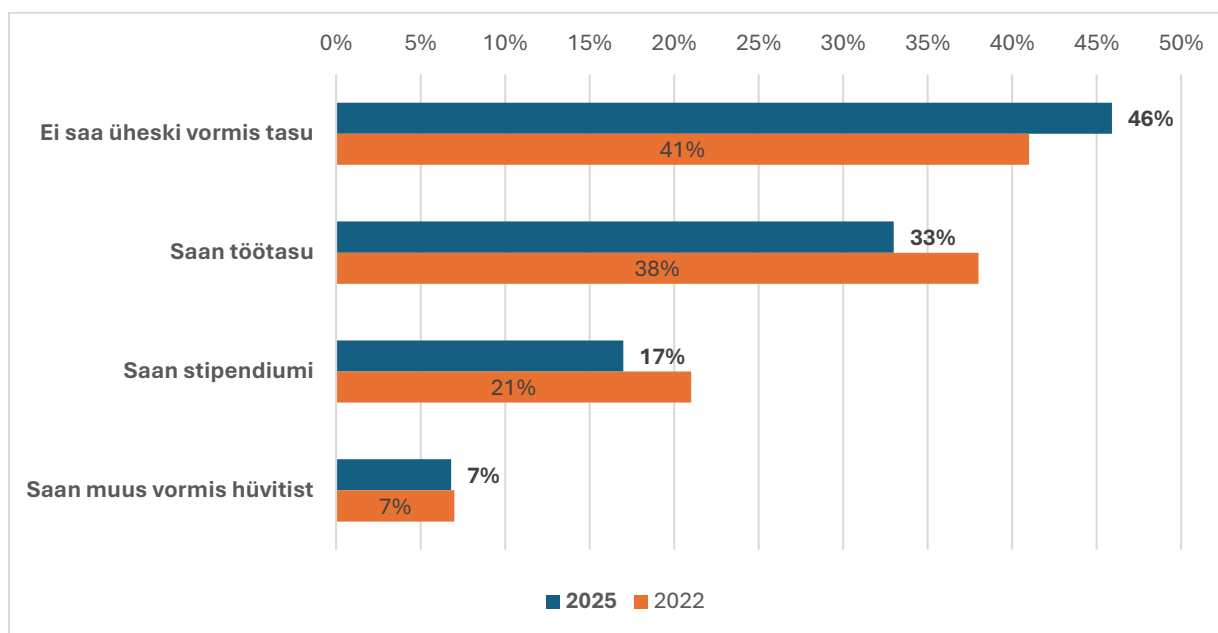
Tulemused

1. Majanduslik taust

Esmalt paluti enam levinud pallimängudega seotud vastajatel välja tuua, kas nad saavad oma spordialase tegevuse ees tasu või hüvitisi, kas neil on olnud rahalisi raskusi ning kas spordiklubil või muul spordiorganisatsioonil on olnud nende ees võlgnevusi.

1.1 Tasu ja hüvitised

Oma spordialase tegevuse eest sai 2025.a töötasu 33% vastajatest ning stipendiumi 17%. Võrreldes 2022.a uuringu küsitlustulemustega on suurenenud nende osakaal, kes ei saa üheski vormis töötasu 5 protsendipunkti võrra ja langenud on stipendiumi ja töötasu saajate arv.

Joonis 3. Spordialase tegevuse eest tasu või hüvitiste saamine (% , mitu vastust; n=823, 2025; n=504, 2022).

Spordialase tegevuse eest sai 2025.a uuringu järgi töötasu 80% kohtunikest, 76% treeneritest ja 19% sportlastest. Stipendiumi sai 20% sportlastest, 9% kohtunitest ja 4% treeneritest. Muus vormis hüvitisi sai 16% kohtunikest, 6% sportlastest ja 1% treeneritest.

Spordialase tegevuse eest töötasu saajaid on sportlaste puhul enim 24–28-aastaste (43%) ning 29-33.a vanuseid 42%. Stipendiumi said kõige enam 19-23.a noored sportlased (30%), järgnes 29-33.a vanuserühm 23% ja 24-28.a vaserühm (18%).

Treenerites said töötasu kõik 61 aastased või vanemad, järgnesid 19-30 aastased treenerid (92%) ja 31- 34.a treenerid (77%), kõige vähem oli neid kes sai töötasu 46- 60.a treenerite seas (41%).

Kohtunikest said töötasu üle 80% 19- 40. a kohtunikest ning ligikaudu 2/3 41-50 ja 50.a või vanematest kohtunikest.

Spordialase tegevuse eest sai 2025.a küsitluse järgi töötasu 42% meestest ja 17% naistest, stipendiumeid sai 20% meestest ja 11% naistest. Muus vormis hüvitist sai võrdselt 7% vastanud meestest ja naistest ning mitte üheski vormis töötasu ei saanud 66% naistest ja 36% meestest.

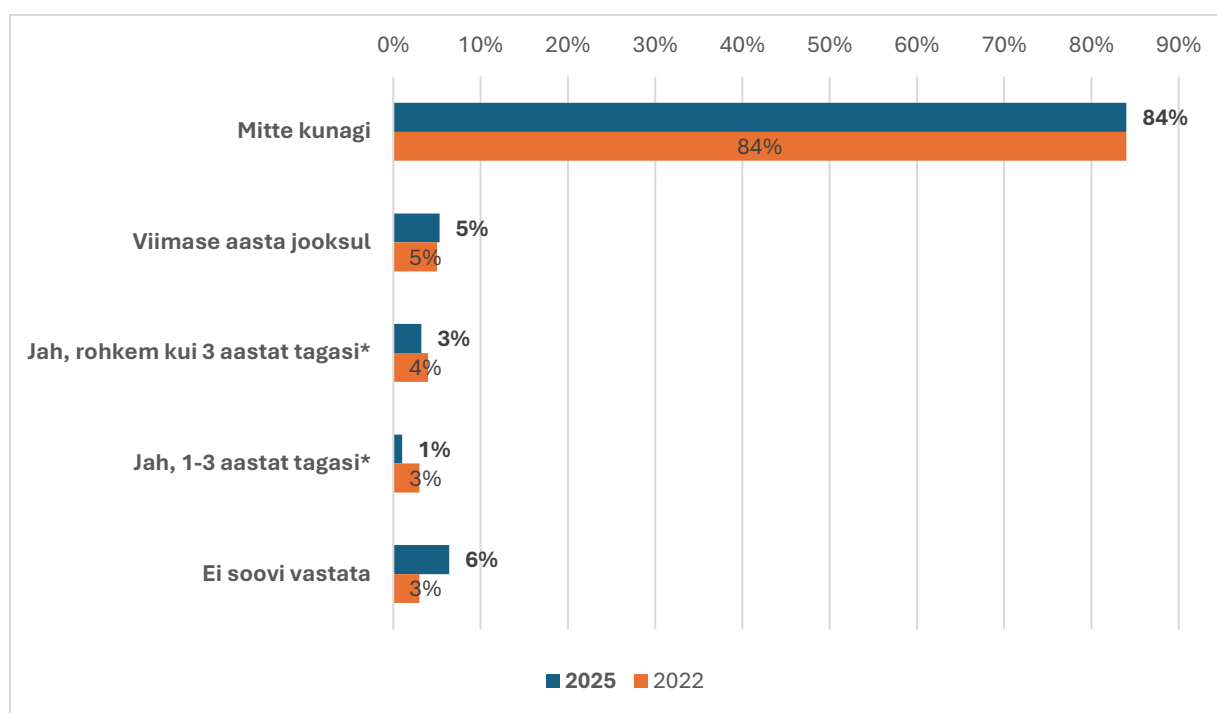
Erinevusi töötasude ja hüvitiste maksmisel esines ka spordialade vahel. Spordialase tegevuse eest tasu sai 25. aastal 48% korvpalliga ja 42% jalgpalliga seotud tegutsejatest, ligikaudu 1/3 võrkpalli ja tennise alal tegutsejatest ja viiendik käsipalli- ja jäähoki aladel tegutsejatest. Stipendiumite maksmine on levinud enim käsipallis (26%), võrkpallis (21%) ja jalgpallis (17%) ning vähim tennis (8%) ja saaljalgpallis (2%). Muus vormis hüvitiste saamisel spordialade vahel erinevusi ei esinenud.

Rahvuse järgi eestlastel ega venelastel olulisi erinevusi töötasu osas ei esinenud. Töötasu sai ligikaudu 1/3 eestlastest (32%) ja venelastest (35%). Samas kui stipendiumi said rohkem eestlastest vastanud (18%) kui vene rahvusest vastanud (12%).

1.2. Rahalised raskused

Isiklike rahalisi raskusi (nt võlgu) on vastajate hinnangul aastate jooksul esinenud ligikaudu kümnendikul vastajatest - 2025.aasta uuringu järgi 9% ja 2022.aastal 12% Eestis enam harrastatavatel pallimängualadel tegutsejatest. Võlgadena paluti sealjuures mitte arvestada kodulaenu, autoliisingu vms olemasolu, küll aga rahalise raskusena probleeme laenumaksete tasumisega.

Viimase aasta jooksul on rahalisi raskusi esinenud 5%, 1–3 aastat tagasi 3% ning rohkem kui kolm aastat tagasi 3% Eesti levinumatel pallimängualadel tegutsejatest (joonis 4) seejuures olulisi erinevusi vastuste jagunemisel mõlema küsitluskorra vahel ei esinenud.

Joonis 4. Rahaliste raskuste esinemine (% , mitu vastust; n=823, 2025; n=504, 2022).

*2022.a uuringus rohkem kui 5 aastat tagasi.

Rahalisi raskusi on 2025.a küsitlustulemuste järgi kogu elu jooksul tulnud ette 19% treeneritest, 12% kohtunikest ja 8% sportlastest. Viimase aasta jooksul rahaliste raskuste esinemises spordis tegutsemise rollides olulisi erinevusi ei ilmnenud, küll aga esines neid varasemate aastate puhul. Rohkem kui 3 aastat tagasi ilmnes rahalisi raskusi 10% treeneritest, 5% kohtunikest ja vaid 2% sportlastest.

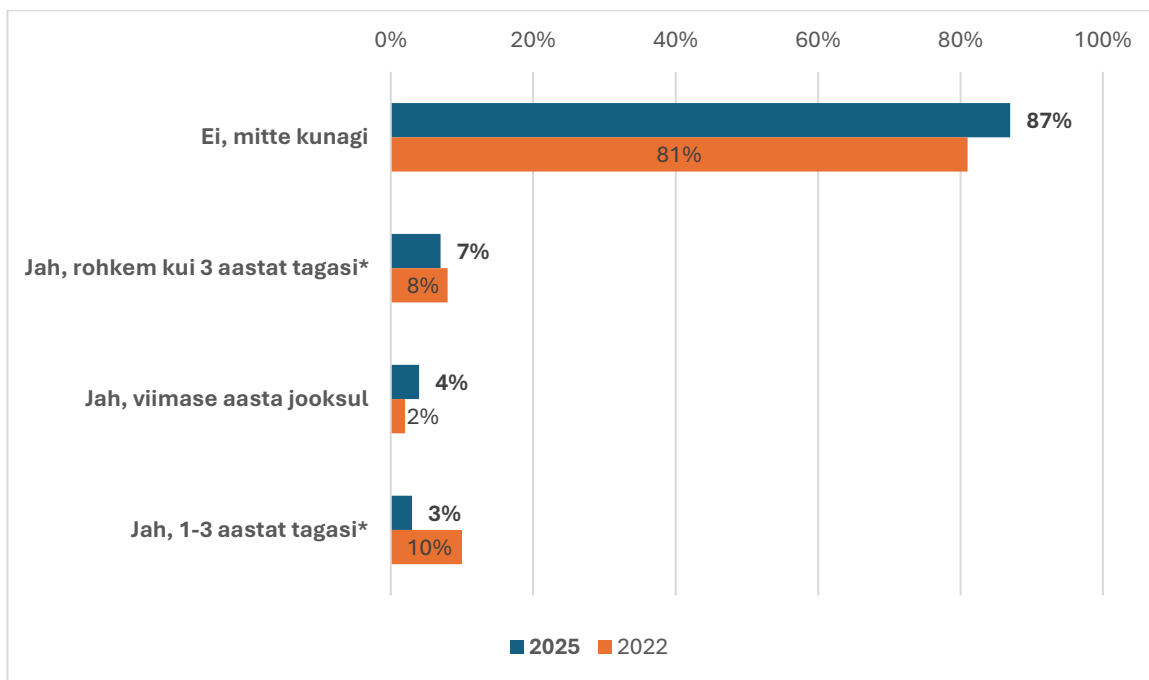
Sportlastest oli rahalisi raskusi elu jooksul kogunud kõige enam 24-28. aastased (14%) ja 29-33. aastased (13%). Samuti oli rahalisi raskusi kogunud 11% 34.a või vanematest sportlastest.

Treeneritest oli elu jooksul rahalisi raskusi kogenud 2025.a küsitlustulemuste järgi kõige sagedamini 31-45 (23%) ja 19- 30 (21%) aastased. Kohtunikest oli kõige enam rahalisi raskusi kogenud 31-40 aastased 23%, ning eelkõige just viimase aasta jooksul (9%).

Spordialade puhul ilmnas 2025.a küsitlustulemuste järgi, et keskmisest oluliselt sagedamini oli viimase aasta jooksul rahalisi raskusi kogenud tennis (10%) ja jäähokis (11%) tegutsejad. Kogu elu jooksul olid rahalisi raskusi enim kogenud tennis (15%), jäähoki ja saali jalgpalli (13%) aladel tegutsejad, ning vähem korvpalli (8%), võrkpalli (8%), jalgpalli (9%) ja käsipalli (10%) aladel tegutsejad.

Valdavalt ei ole spordiklubid või -organisatsioonid jätnud spordialadel tegutsejatele palka või muid tasusid maksmata. 2025.a küsitluse järgi oli kauem kui kolm kuud jätnud spordiklubi või muu spordiorganisatsioon tasumata 13% juhtudest ja 2022.a 19% juhtudest.

Kõige sagedamini esines selliseid probleeme 2025.a küsitluse järgi rohkem kui 3 aastat tagasi (7% vastanutest) ja 2022.a küsitluse järgi 1-3 aastat tagasi (10%) (joonis 5).

Joonis 5. Spordiklubi või muu spordiorganisatsiooni palga või muude tasude võlgnemine kauem kui kolm kuud (%; mitu vastust; n=823, 2025; n=504, 2022).

*2022.a uuringus, rohkem kui 5 aastat tagasi.

Rohkem kui kolm aastat tagasi oli spordiklubi või muu spordiorganisatsioon jäänud tasu võlgu 4% sportlastest, 14% treeneritest ja 17% kohtunikest. Vanusegruppidest oldi rohkem kui kolm aastat tagasi enim tasusid võlgu jäänud 24–28-aastastele sportlastele (9%), 31-45-aastastele treeneritele (26%) ja 51- aastastele või vanematele kohtunikele (27%).

Viimase aasta jooksul või üks kuni kolm aastat tagasi spordiklubid või -organisatsioonid valdavalt treeneritele, kohtunikele või sportlastele palga või muude tasude ees tasumata ei jätnud.

Levinumatel pallimängualadel tegutsevatest meestest oli tasu võlgu jäämise kogemus ligi 17%, naistel aga vaid 7%. Rohkem kui kolm aastat tagasi oldi tasu võlgu jäänud 9% meestele ja 2% naistele, viimase kolme aasta jooksul esines seda probleemi oluliselt vähem.

Erinevate pallimängualade võrdluses ilmnes, et enim oldi tasu võlgu jäämist kogetud viimase aasta jooksul korvpallis (10%), kuid pigem oli levinud palga või muude tasude tasutama jätmise kolm või rohkem aastat tagasi, enim jalgpallis (10%), võrkpallis (8%) ja korvpallis (7%).

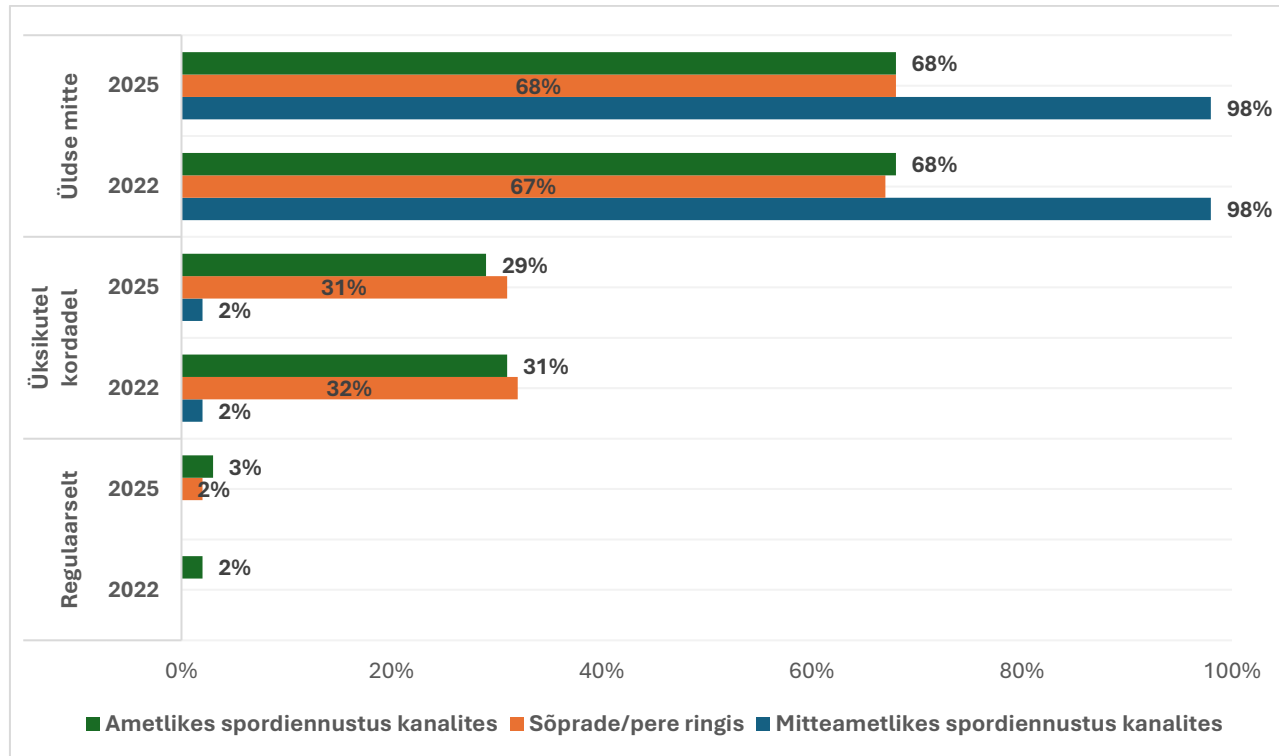
2. Rahaline panustamine spordis

2.1 Rahaliste panuste tegemine sporditulemustele

Ligikaudu 70% vastanutest ei ole mitte kunagi ametlikes spordiennustuskanalites ega sõprade kaudu rahaliselt panustanud sporditulemustele ja valdav enamus (98%) ei ole kunagi mitteametlikes spordiennustuskanalites panustanud, seda nii 2022. kui 2025.a küsitlusele tuginevalt (joonis 6).

Üksikutel kordadel on teinud nii ametlikes spordiennustuskanalites kui sõprade ringis rahalisi panuseid sporditulemustele ligi kolmandik Eesti levinumate pallimängualade sportlastest, treeneritest ja kohtunikest mõlema korra küsitlustulemuste järgi. Sõprade ringis panustas rahaliselt üksikutel kordadel 2025.aasta küsitlusele 31% vastanutest ja ametlikes spordiennustuskanalites 29% vastanutest, olulisi erinevusi varasema uuringuga ei olnud.

Regulaarseid panustajaid oli mõlemal korral väga vähe. 2025.aasta küsitlusele tuginevalt panustas regulaarselt rahaliselt sporditulemustele ametlikes spordiennustuskanalites 3% sihtrühmast ja sõprade või pere ringis 2%. Mitteametlikes spordiennustuskanalites on üksikutel kordadel teinud rahalisi panuseid sporditulemustele mõlemal uuringu aastal vaid 2% enam levinud pallimängualadel tegutsejatest ja regulaarsed panustajad, kes oleksid panustanud mitteametlikes spordiennustuskanalites puudusid.

Joonis 6. Rahaliste panuste tegemine sporditulemustele (%; n=823, 2025; n=504, 2022)

Ametlikes spordiennustuskanalites on 2025.a küsitlustulemuste järgi rahalisi panuseid kokku teinud 43% mees- ja 10% naissoost levinumatel pallimängualadel tegutsejatest (joonis 7). Seejuures oli üksikutel kordadel panustajaid meeste hulgas 38% ja naiste seas vaid 10%. Sõprade ja pereringis oli üksikutel kordadel naiste hulgas rahaliste panuste tegemine veidi sagedasem -17%, kuid samuti meeste hulgas oluliselt kõrgem - 38%.

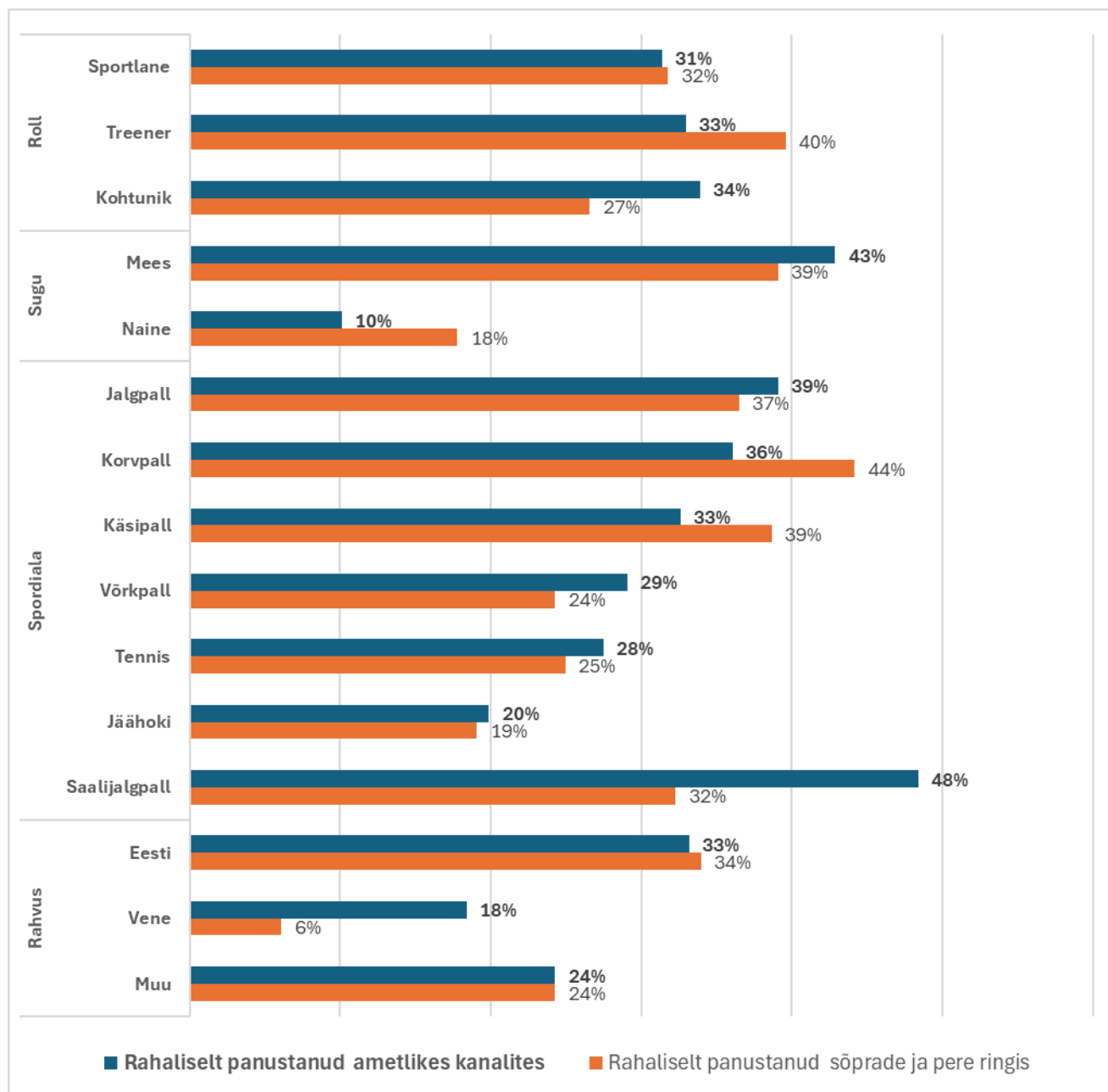
Ametlikes spordiennustuskanalites oli üksikutel kordadel rahalisi panustajaid sportlaste seas enim 24-28 ja 29-44. aastaste hulgas - võrdselt 38% ning 19-30.a treenerite puhul, kellest 50% olid üksikutel kordadel rahalisi panuseid teinud. 37% kohtunikest, vanuses 19-50 olid keskmiselt üksikutel kordadel rahalisi panuseid teinud.

Sõprade ja pereringis oli üksikutel kordadel rahaliste panuste tegemine sporditulemustele levinum 24-28.a sportlaste seas (35%), 19-34.a treenerite hulgas (50%) ning 31-50.a kohtunike seas (33%).

Spordialadest oli 25.a küsitluse järgi ametlikes spordiennustuskanalites rahaliste panuste tegemine kõige sagedasem saali jalgpallis (48%) ja jalgpallis (39%) ning oluliselt vähem levinud jäähoki (20%), võrkpalli (28%) ja tennisega (28%) seotud vastajate hulgas.

Sõprade ringis oli sporditulemustele rahalisi panuseid teinud kõige sagedamini korvpalli (44%), käsipalli (38%) ja jalgpalliga (37%) seotud vastajad ning märksa vähem jäähoki (19%) ning tennisega (25%) ja võrkpalli (24%) aladega seotud vastajad.

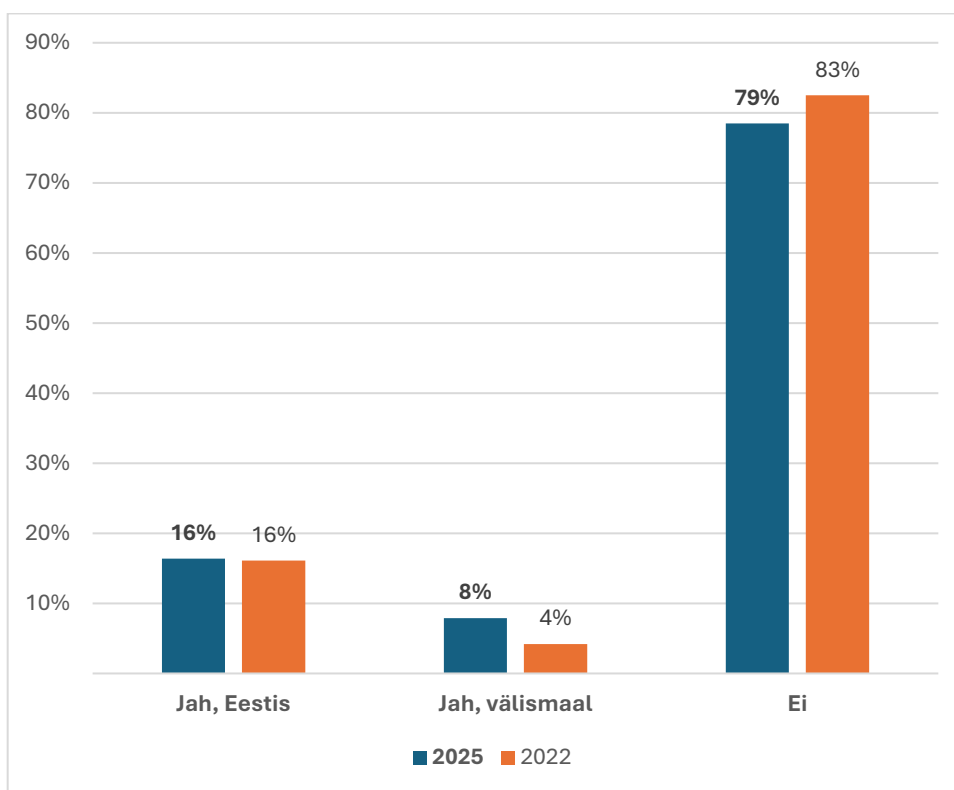
Rahvuse lõikes saab esile tuua 2025.a küsitlusele tuginevalt, et ametlikes spordiennustuskanalites panustasid rohkem eestlased (34%) kui muust rahvusest vastajad (24%) või venelased (18%). Ühtlasi pere ja sõprade ringis oli rahalisi panustajaid sporditulemustele enam eestlaste (36%) kui muulaste (24%) ja venelaste seas (6%).

Joonis 7. Rahaliste panuste tegemine sporditulemustele rolli, soo, spordiala ja rahvuse lõikes 2025 (% , N= 823)

2.2. Rahaliste panuste tegemine oma mängudele

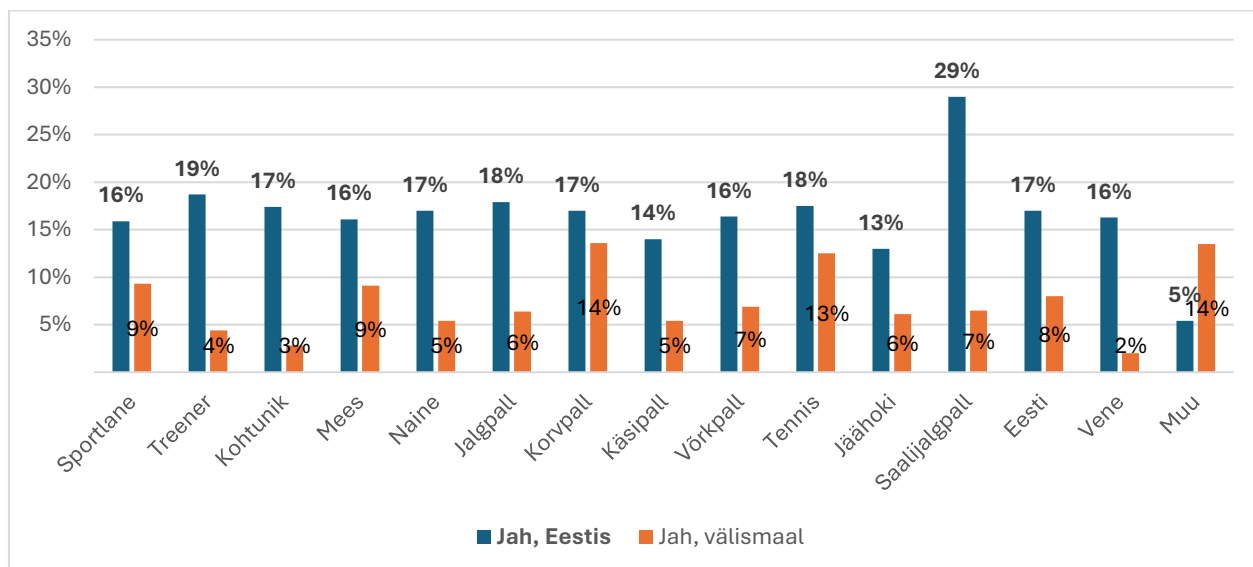
Mõnda mängijat või teist spordiklubis/spordiorganisatsioonis töötavat isikut, kes panustab või on panustanud oma mängudele, teadis nii 2025. aastal kui kolm aastat varem läbi viidud küsitluse järgi Eestis 16% vastanutest. Neid, kes olid teadlikud sellistest juhtumitest välismaal oli 2025.a küsitluse järgi 8%, mida oli poole enam kui esimeses uuringus.

Joonis 8. Teadlikus mängijatest või spordiorganisatsioonis töötavatest isikutest kes panustavad / on panustanud oma mängudele Eestis või välismaal (% mitu vastust, n=823, 2025; n=504, 2022)

Kedagi mängijatest või teistest spordivaldkonnas töötavatest isikutest, kes on Eestis panustanud oma mängudele, teadsid 2025.a küsitluse järgi kõige enam saali jalgpallis (29%) ja kõige vähem jäähokis (13%) tegutsejad, järgnesid jalgpalli, tennise (18%) ja korvpalliga (17%) seotud vastajad. Soo, rolli või rahvuse järgi olulisi erinevusi ei ilmnenud (joonis 9).

Teadlikus mängijatest või teistest spordivaldkonnas töötavatest isikutest, kes on välismaal panustanud oma mängudel oli viimase küsitluse järgi enim korvpalli (14%) ja tennisega (13%) seotud spordialadel ning sellest olid rohkem teadlikud sportlased vanuses 29-33 (19%) ja 24-28 (14%) ning muust rahvusest vastajad (14%).

Joonis 9. Teadlikus mängijatest või spordiorganisatsioonis töötavatest isikutest kes panustavad / on panustanud oma mängudele Eestis või välismaal 2025, rolli, soo, spordiala ja rahvuse lõikes. (n=823, 2025; n=504, 2022)

Teadlikus mängijatest või teistest spordivaldkonnas töötavatest isikutest, kes on Eestis panustanud oma mängudele teati 2025.a uuringu järgi kõige sagedamini 29-33.a sportlaste hulgas (29%). Treeneritest olid sellest Eestis enim teadlikud 19-30 (21%) ja 31-45 aastased (23%). Kohtunikud, kes olid teadlikud mängijatest või teistest spordiklubis/spordiorganisatsioonis töötavatest isikutest, kes panustavad või on panustanud Eestis oma mängudele, oli oluliselt enam nooremas vanuserühmas 19-30 (33%) kui vanemates vanuserühmades kus teadlikus oli 10% või vähem.

Ise oma mängudele panustamist, mis on tulenevalt hasartmänguseadusest⁶ keelatud **tunnistas mõlemal küsitluskorral vaid 1% vastanutest**. Olulisi erinevusi soo, vanuse, spordiala ega rollide puhul ei ilmnenu.

⁶ Allikas: [Hasartmänguseadus–Riigi Teataja](#), §34.

3. Sõltuvuslikud käitumismustrid

Mõnda mängijat või teist spordiklubis/spordiorganisatsioonis töötavat isikut, kellel on harjumus, mida võib pidada sõltuvuseks, teadis 2025.a küsitluse järgi 36% vastanutest ja 2022.a küsitluse järgi 37%. Iseendal tunnistas olevat mõne sõltuvusliku käitumismustri mõlemas uuringus 6% sihtrühmast (Tabel 2).

Kõige sagedasemad sõltuvuslikud harjumused, mis esines teistel isikutel olid mõlemal küsitluskorral alkoholi liigtarvitamine, spordis panustamine ja muud hasartmängud (*gambling*). 2025.a küsitluse järgi on teistel mängijatel või spordiorganisatsioonides töötavatel isikutel veidi sagenenud spordis panustamine (18%) ja muude hasartmängudega tegelemine (11%), kuid vähenenud alkoholi liigtarvitamine (18%). Narkootikumide kuritarvitajaid teadis mõlemal korral 4% vastanutest. Muude sõltuvuslike harjumuste all mainiti mõlemal küsitluse korral peamiselt nikotiinisõltuvust, üksikutel juhtudel ka mokatubaka kasutamist, laenude võtmist, kofeiini liigset tarvitamist ja arvutimängude sõltuvust.

Iseendal tunnistati erinevaid sõltuvuslikke harjumusi mõlemas uuringus olevat paari protsendi ulatuses, sealjuures leiti 2025.aasta küsitluses, et sporti panustas enda sõnul sõltuvuslikul kujul vaid 1% ning narkootikumide kuritarvitamist ei toodud kordagi välja. Muude sõltuvustena nimetati enda puhul samuti enim nikotiini sõltuvust, lisaks üle treeningut, telefoni sõltuvust ja liigset kohvi tarbimist.

Tabel 2. Sõltuvuslike harjumuste esinemine 2025 ja 2022. aastal, mitu vastust (n=823, 2025; n=504, 2022)

	Teised		Ise	
	2022	2025	2022	2025
Ei tea/ ei ole midagi sellist	63%	64%	94%	94%
Spordis panustamine	15%	18%	0%	1%
Alkoholi liigtarvitamine	23%	18%	2%	2%
Muud hasartmängud (gambling)	8%	11%	1%	0%
Kaardimängud (raha peale)	7%	8%	1%	1%
Narkootikumide tarvitamine	4%	4%	0%	0%
Midagi muud	3%	1%	2%	3%

4. Kokkupuude kokkuleppemängudega

4.1. Kokkuleppemängudes osalemine

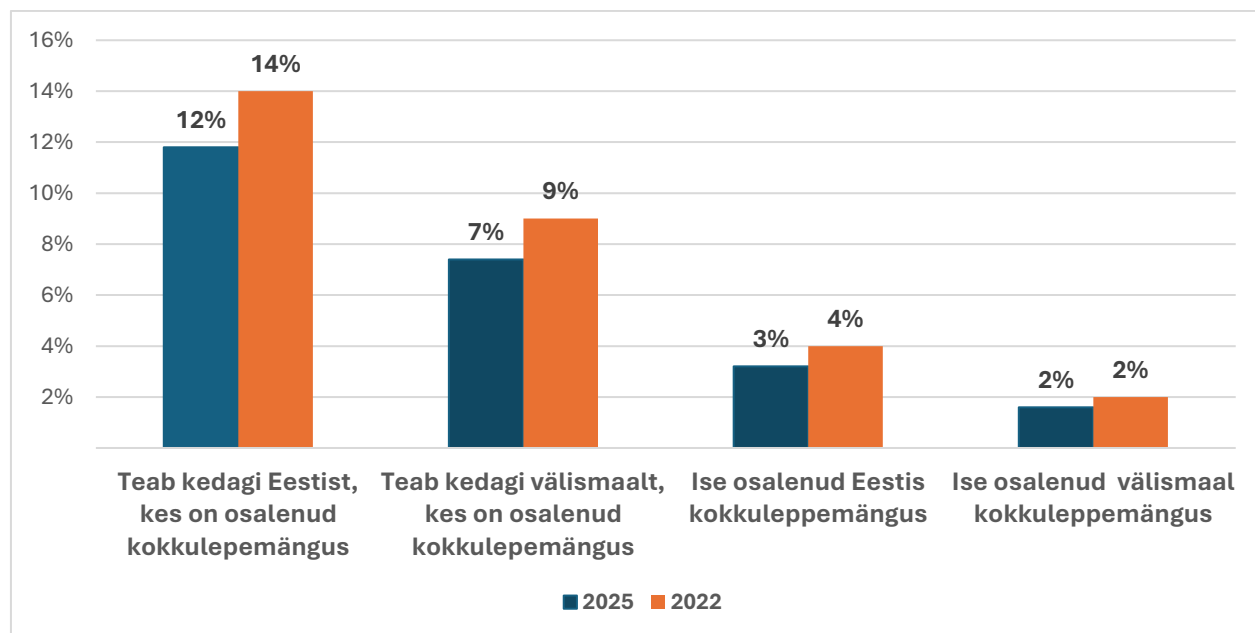
Kokkuleppemänguks ehk spordivõistlusega manipuleerimiseks peetakse tahtlikku kokkulepet, tegevust või tegevusetust, mille eesmärk on spordivõistluse tulemuse või käigu ebaaus muutmine, selleks et kõrvaldada täielikult või osaliselt spordivõistluse ettearvamus või osa sellest, saamaks endale või teistele põhjendamatu eelis.

Teadlikus kokkuleppemängude toimumisest on viimasel kolmel aastal veidi langenud.

Mõnda Eestis toimunud kokkuleppemängus osalenut teadis 14% esimesele küsitlusele vastanutest ja 12% 2025.a küsitlusele vastanutest. Välismaal spordivõistlusega manipuleerimises osalenut teadis 7% 25.a küsitlusele vastanutest ja kolm aastat varem 9% vastanutest (joonis 10).

Sagedamini teati viimase küsitluse järgi kedagi, kes oli kokkuleppemängus toimumisest teadlik **Eestis rohkem kui kolm aastat tagasi (7%)**, harvemini 1-3 aastat tagasi (3%) ning vähim (2%) viimase aasta jooksul. Ka esimese küsitluse tulemused viitasid, et sagedamini teati kedagi kes oli kokkuleppemängudest teadlik 1- 5 aastat tagasi (4%) või rohkem kui 5 aastat tagasi (9%), kui viimasel aasta jooksul (1%).

Ise oli Eestis kokkuleppemängudes osalenud 25.a küsitluse järgi 3% ja välismaal 2% sihtrühmast, olulisi erinevusi esimese küsitlusega ei esine. Isiklik kokkupuude spordivõistluse tulemusega manipuleerimisest pärines samuti sagedamini enam kui 3 aasta tagusest ajast (2%), viimase aasta jooksul ja 1-3 aastat tagasi oli sellega kokku puutunud vaid 1% vastanutest.

Joonis 10. Kokkuleppemängudes osalemine ja teadlikkus teiste osalemisest (n=823, 2025; n=504, 2022).

Vastajaid, kes osalenud mängus, mille tulemusega on manipuleeritud oli sportlaste hulgas 25.a küsitluse järgi 10%, treenerite hulgas 17% ja kohtunike hulgas 18%. Sportlaste hulgas oli vanuses 29-33 enim neid (27%), kes teadsid kedagi, kes on Eestis osalenud kokkuleppemängus, treenerite hulgas oli sellest teadlikuid enam vanuses 31-45 (26%) ja kohtunike hulgas vanuses 18-30 (25%).

Saaljalgpalli (39%) ja jalgpalliga (18%) tegutsejate hulgas oli enam neid, kes teadsid kedagi, kes on Eestis osalenud mängus, mille tulemusega on manipuleeritud. Soo või rahvuse lõikes erinevusi ei olnud.

Välismaal toimunud kokkuleppemängudest teadis 25.a küsitluse põhjal kokku 7% vastanutest, enim olid sellest teadlikud sportlased vanuses 19-33 - ligikaudu kümnendik, 46-60.a treenerid (12%) ja 19-30.a kohtunikud (14%). Tennise (20%), jalgpalli (10%) ja käsipalli (7%) aladel tegutsejate hulgas oli rohkem välismaal toimunud kokkuleppemängudest teadlikuid vastajaid.

Vastajaid, kes oleks ise kunagi Eestis kokkuleppemängudes osalenud oli 2025.a küsitluse järgi kokku 3%. Rohkem kui kolm aastat tagasi kokkuleppemängus osalemise kogemus oli kõrgeim kohtunike seas (7%) ning jalgpalliga seotud vastanute hulgas (7%). Teistes sihtrühmades oli näitaja madalam kui 3%.

Välismaal toimunud kokkuleppemängudes osalemise määr oli 25. aastal 2%, erinevusi spordiga seotud rolli, vanuse või spordiala lõikes välja tuua ei saa.

4.2 Ettepanek kokkuleppe mängudeks

Nii Eestis kui välismaal on levinumatel pallimängualadel tegutsejatele tehtud ettepanekuid spordivõistluste tulemustega manipuleerida mõlemal küsitlusaastal vaid väga üksikutel juhtudel - alla ühe protsendi vastanutest (tabelid 3 ja 4).

Viimase aasta jooksul on tehtud vastavaid ettepanekuid vaid üksikutel juhtudel Eestis, kuid välisriikides pea üldse mitte. Kõige harvemini on ettepanekuid kokkuleppemängudeks teinud spordiametnikud ja mänedžerid.

Tabel 3 Eestis spordivõistlustega manipuleerimiseks ettepanekute tegemine (% , n =504, 2022; n=823, 2025).

Ettepaneku tegija	Viimase aasta jooksul		1-3* aastat tagasi		Rohkem kui 3* aastat tagasi		Mitte kunagi	
	2022	2025	2022	2025	2022	2025	2022	2025
Kaasmängija	0,2	0,4	0	0,4	0,8	0,6	99,0	98,7
Mõni endine mängija	0,2	0,4	0,2	0	0,2	0,5	99,4	99,1
Treener	0,2	0	0,2	0,2	0,2	0,4	99,4	99,4
Mänedžer	0,2	0	0,2	0,1	0	0	99,6	99,9
Spordiametnik	0	0	0	0	0,2	0	99,8	100
Keegi teine	0,8	0,3	0,6	0,1	0,8	0,4	97,8	99,2

* 2022.aasta küsitluses 1-5 aastat tagasi ja rohkem kui 5 aastat tagasi.

Tabel 4. Välisriigis spordivõistlustega manipuleerimiseks ettepanekute tegemine (% , n =504, 2022; n=823, 2025).

Ettepaneku tegija	Viimase aasta jooksul		1-3* aastat tagasi		Rohkem kui 3* aastat tagasi		Mitte kunagi	
	2022	2025	2022	2025	2022	2025	2022	2025
Kaasmängija	0	0	0	0	0,2	0	99,8	100
Mõni endine mängija	0	0	0,2	0,4	0	0,5	99,8	99,1
Treener	0	0	0,2	0	0	0,2	99,8	99,8
Mänedžer	0	0	0	0,1	0,4	0,2	99,6	99,7
Spordiametnik	0	0	0	0,1	0	0,2	100	99,6
Keegi teine	0,2	0	0,2	0	0,6	0,4	99,0	99,6

* 2022.aasta küsitluses 1-5 aastat tagasi ja rohkem kui 5 aastat tagasi

Kõik uuringus osalejad, kellele on erinevatel perioodidel tehtud Eestis ettepanekuid kokkuleppemängudes osalemiseks, keeldusid sellest 2022.a küsitluses. Üks vastaja nõustus 2025.aasta küsitluse järgi kokkuleppemänguga⁷. Mitte ühtegi vastajat ei ole mõlema toimunud küsitluse järgi kunagi kokkuleppemängudest keeldumise tõttu ähvardatud ega füüsiliselt rünnatud.

⁷ 2025.a küsitluse põhjal ei ole võimalik eristada kas kokkuleppemänguga, millega nõustuti toimus Eestis või välismaal.

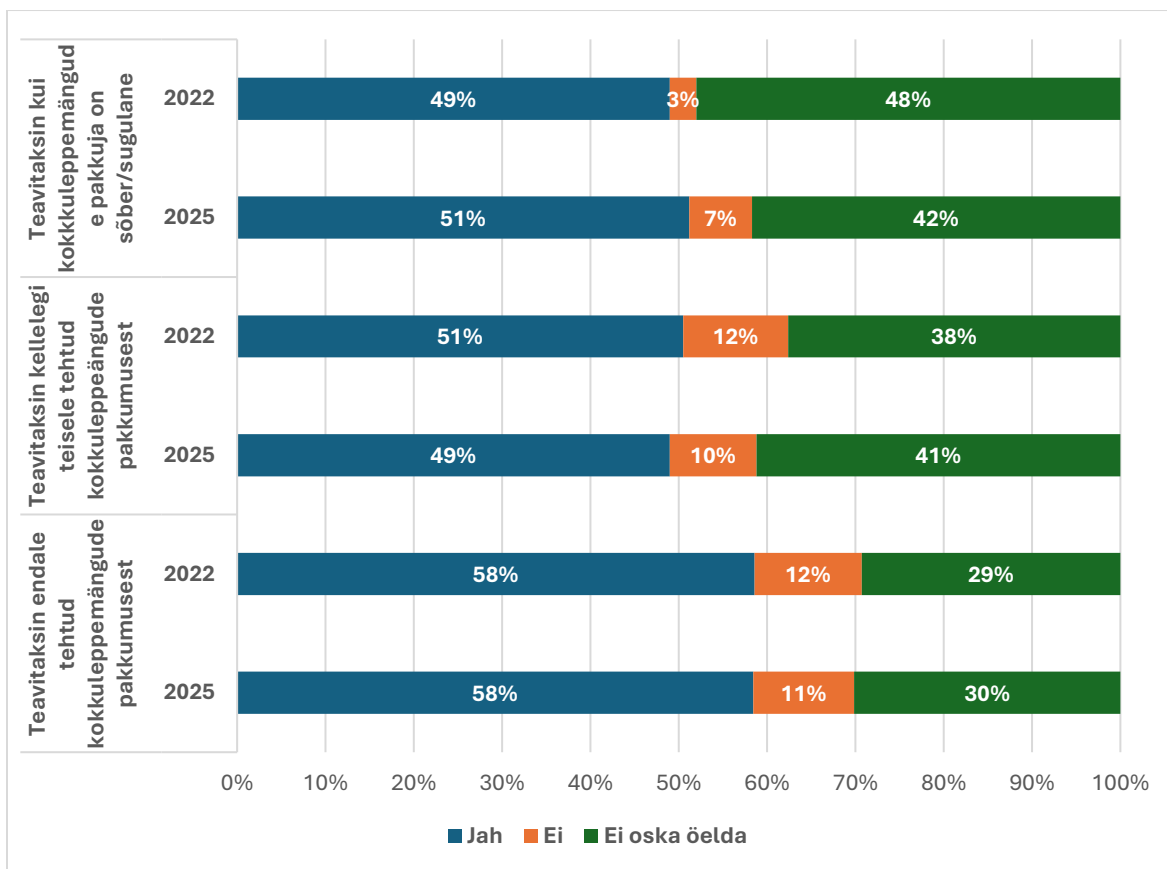
Esimesel küsitluskorral 2022. aastal oldi välismaal tehtud pakkumistest paaril üksikul juhul (0,4%) võetud vastu mõne teise isiku rohkem kui viis aastat tagasi tehtud ettepanek kokkuleppemängudes osalemiseks.

4.3 Kokkuleppemängude ettepanekust teavitamine

Lisaks kokkuleppemängude ettepanekute saamisele uuriti vastajatelt ka seda, kas nad teavitaks kedagi neile või kellelegi teisele tehtavast kokkuleppemängude pakkumisest.

Endale tehtud kokkuleppemängude pakkumisest teavitaks kedagi mõlemal uuringu aastal võrdselt 58% vastanutest ning kellelegi teisele tehtud vastavast ettepanekust 49% sihtrühmast, 2022. aastal oli näitaja 2% kõrgem - 51% (joonis 11).

Kui kokkuleppemängude pakkuja oleks sõber või sugulane siis teavitaks sellest 51% 2025.a küsitlusele vastanutest ning ligikaudu sama palju 2022.a küsitlusele vastanutest (49%). Samas märkimisväärne hulk vastajatest ei osanud küsimusele vastata, kui kokkuleppemängude pakkuja oleks sõber või sugulane.

Joonis 10. Kokkuleppemängude ettepanekutest teavitamine (% , n= 823, 2025; n=504, 2022).

Endale tehtud kokkuleppemängude ettepanekust teavitaks 2025.a küsitluse järgi 81% kohtunistest, 70% treeneritest ja 53% sportlastest. Enim teavitaksid sellistest ettepanekutest jalgpalli (70%), korvpalli (59%) ja võrkpalliga (59%) seotud tegutsejat ning vähem saalijalgpalli (48%), jäähoki (53%) ja käsipalliga (54%) spordialal tegutsevad vastajad.

Endale tehtud kokkuleppemängude ettepanekust teavitaksid viimase küsitluse järgi sagedamini nooremad kohtunikud vanuses 19-30 (86%) ja 31-40 (83%) ning vähem kohtunikud vanuses 41-50 (77%) ja 51. aastased või vanemad kohtunikud (67%). Ka nooremapoolded treenerid teavitaksid sagedamini endale tehtud kokkuleppemängudest, nt 19-30. aastastest treeneritest (79% kuid 57% 61 aastastest või vanematest treenerites. Sportlastest teavitaksid endale tehtud kokkuleppemängudest sagedamini 29-33 aastased (60%) kui kuni 18 aastased (44%).

Kellelegi teisele tehtud kokkuleppemängude ettepanekust teavitaks 2025.a küsitluse järgi kedagi 66% kohtunistest, 57% treeneritest ja 45% sportlastest. Enim teatajaid on ka siin jalgpallis (58%) ja korvpallis (50%) ning vähem saalijalgpallis (32%), käsipallis (40%), tennis (45%) ja jäähokis (46%)

Ka kellelegi teisele tehtud kokkuleppemängudest teavitaksid sagedamini 19- 30 aastased kohtunikud (75%) kui 41 aastased või vanemad kohtunikud (60%) ja sagedamini nooremad treenerid, vanuses 19-30 (58%) kui 41 aastased või vanemad treenerid (41%).

Sportlastes teavitaks teistele tehtud kokkuleppemängude ettepanekust kõige vähem kuni 18 aastased (40%) ning sagedamini 29 aastased või vanemad sportlased (50%).

Kui kokkuleppemängude pakkuja on sõber või sugulane teavitaks sellest 61% treeneritest, 60% kohtunistest 47% sportlastest. Kõige enam teavitaksid sellest saalijalgpalliga seotud vastajad (73%) ning vähem korvpalli (40%) ja jalgpalliga (48%) tegelejad. Kohtunistest teavitaks pigem 51 aastased ja vanemad (73%) ning samuti ka 61 aastased või vanemad treenerid (80%).

Küsitlus võimaldas ka selgitada, millist asutust või organisatsiooni endale või kellelegi teisele tehtud kokkuleppemängude pakkumusest teavitada.

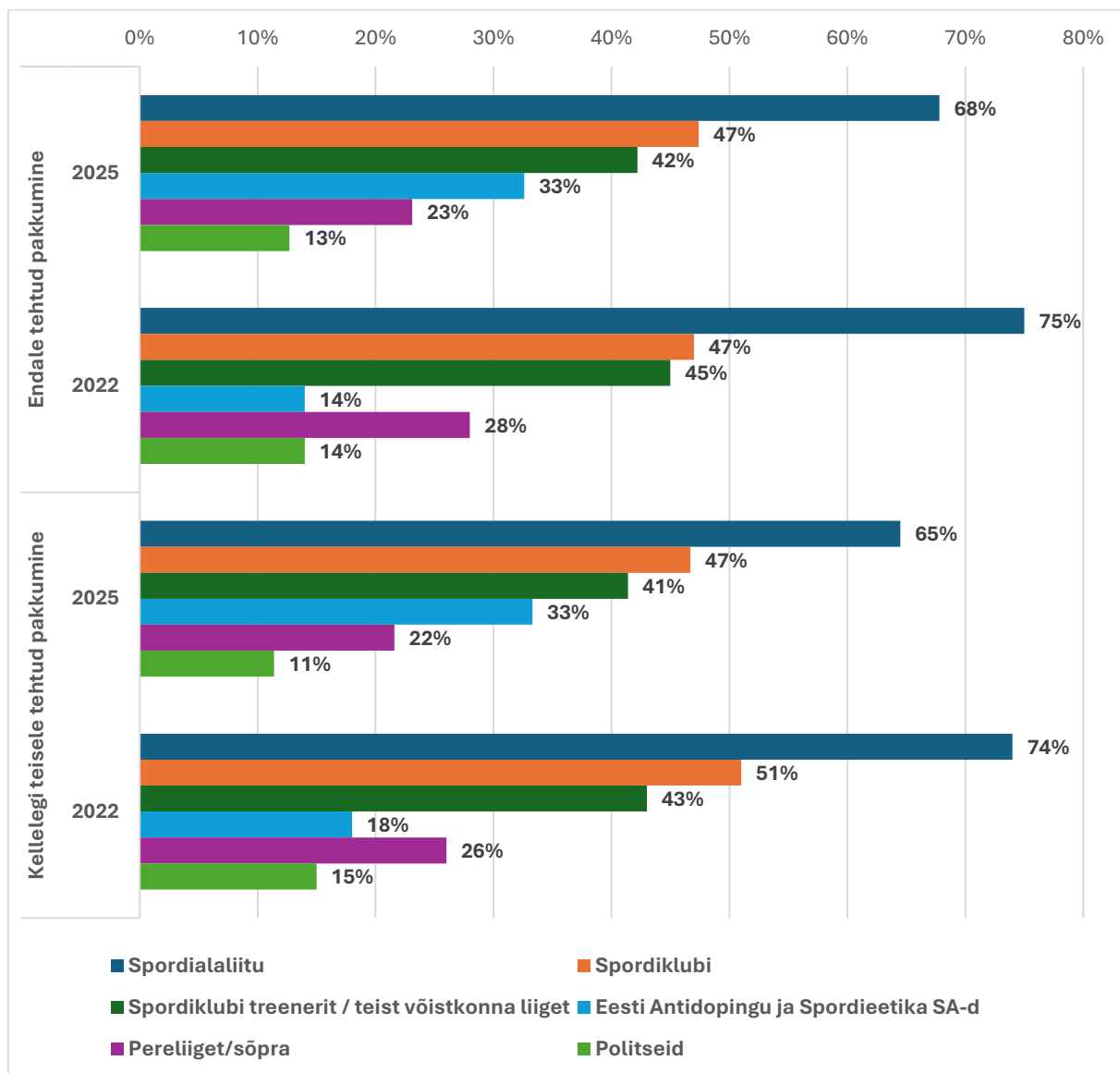
Endale või kellelegi teisele tehtud kokkuleppemängudest teavitaks kõige sagedamini spordialaliitu, spordiklubi, treenerit või teist võistkonna liiget ja Eesti Antidopingu ja Spordieetika SA-d (edaspidi ka EADSE; joonis 11). Kui 2022.aasta küsitlustulemuste järgi teavitaks spordialaliitu ligi kolmveerand vastanutest endale või kellelegi teisele tehtud kokkuleppemängudest. Siis viimase küsitluse järgi on spordialaliidu teavitamise osakaal langenud.

Endale tehtud kokkuleppemängude pakkumisest teavitaks 2025. aasta küsitluse järgi spordialaliitu 68% vastanutest ja kellelegi teisele tehtud kokkuleppemängu pakkumusest 65%.

Samas on 2025.a küsitluse järgi kaks korda enam vastanuid, kes teavitaks endale või kellelegi teisele tehtud kokkuleppemängude pakkumisest (33%) Eesti Antidopingu ja Spordieetika SA-d, (edaspidi ka EADSE).

Endale või kellelegi teisele tehtud kokkuleppemängude pakkumisest teavitaks spordiklubi mõlemal uuringu aastal ligikaudu pooled (47%) vastanutest ning enam kui 40% teavitaks ka spordiklubi treenerit või mõnda võistkonna liiget.

Pereliikmetele või sõpradele räägiks juhtunust 25.a küsitluse järgi ligikaudu 23% vastanutest, mida on veidi vähem kui kolm aastat tagasi. Politseid teavitaks endale tehtud kokkuleppemängudest 13% viimasele küsitlusele vastanutest ja kellelegi teisele tehtud pakkumisest 11% vastanutest. Mis on sarnane esimesele küsitluse tulemustele.

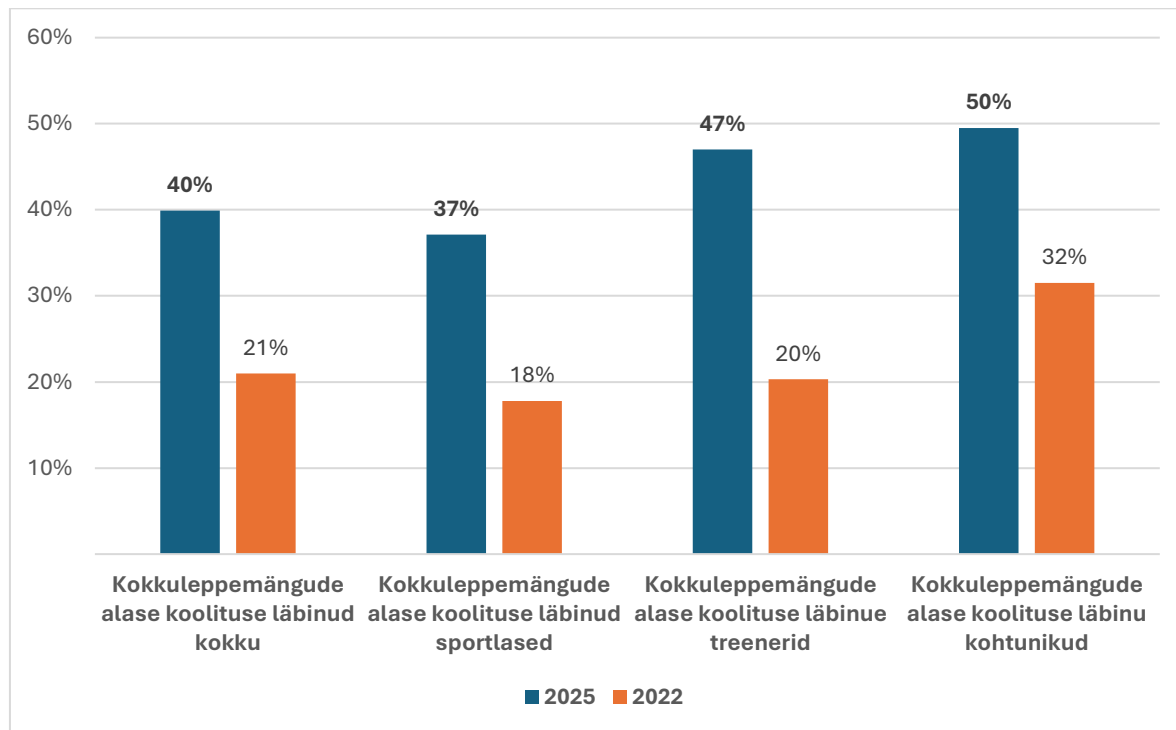
Joonis 11. Keda kokkuleppemängude pakkumisest on teavitatud/teavitatakse (% , mitu vastust, n= 823, 2025; n= 331, 2022).

5. Kokkuleppemängude alane koolitus

Viimase kolme aasta jooksul on kokkuleppemängude alase koolituse läbinud 40% Eesti levinumatel pallimängualadel tegutsejatest, 2022. aastal oli näitaja ligi kaks korda madalam - 21%.

Kohtunikest on koolituse läbinud iga teine - 50%, treeneritest 47% ja sportlastest 37%.

2022.aastal toimunud küsitluse järgi osales kokkuleppemängude alasel koolitusel 32% kohtunikest, 20% treeneritest ja 18% sportlastest. Seega on viimase kolme aasta jooksul märkimisväärselt kasvanud enamlevinud pallimängualadel tegutsejate hulgas kokkuleppemängude alase koolituse läbinute hulk, seda eriti treenerite ja sportlaste seas (joonis 12)

Joonis 12. Kokkuleppemängude alase koolituse läbinute osakaal 2025 ja 2022 ($n= 823$, 2025; $n= 331$, 2022)

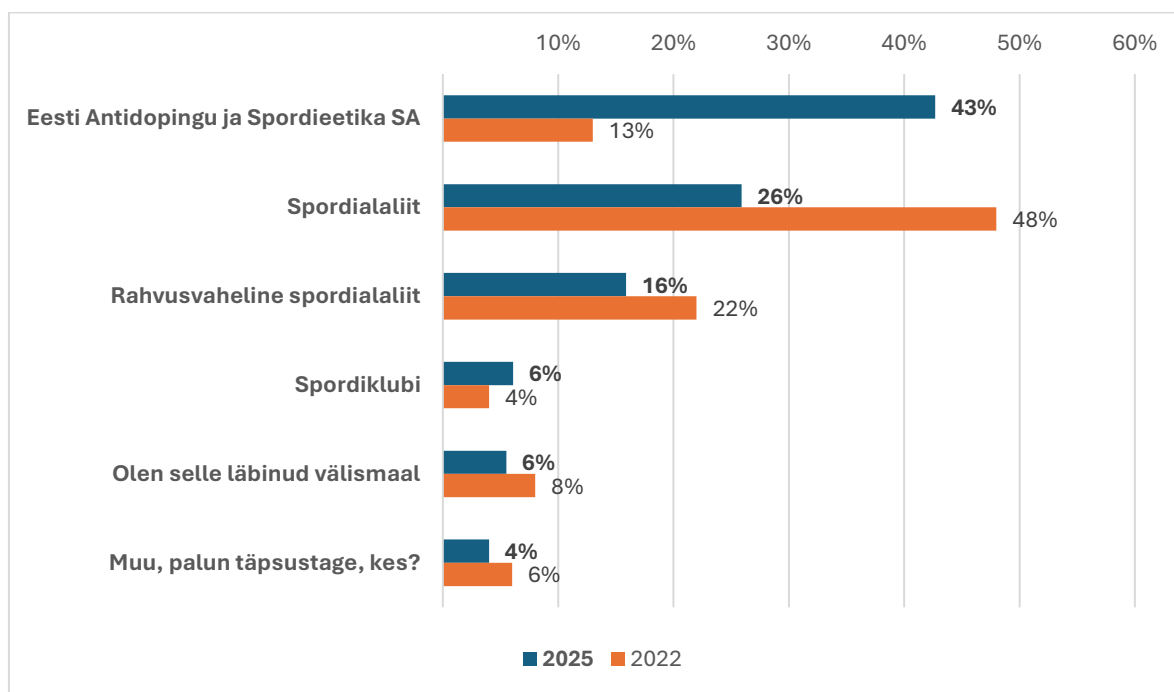
Kokkuleppemängude alase koolituse on läbinud 2025. aasta küsitluse järgi 81% võrkpalliga seotud vastajatest, 45% tennise ja 44% jalgpalliga seotud vastajatest ning vähem saaljalgpalli (26%), käsipalli (23%), korvpalli (20%) ja jäähokiga (17%) seotud vastajatest.

Kohtunike puhul esines ka vanuselisi erinevusi – enim koolituse läbinuid oli 51 või vanemate kohtunike seas (67%) ning 31–40- (57%) hulgas ja vähem nooremate kohtunike seas (39%). Treeneritest, kes kokkuleppemängude teemalise koolituse olid läbinud oli viimase küsitluse järgi rohkem nooremaelisi, 19-30 aastasi (54%) ja 31- 45 aastaseid (49%) kuid 61 aastaseid või vanemaid vaid 29%.

Sportlastest on kokkuleppemängude alade koolituse läbinud viimase küsitluse järgi kõige sagedamin 24-28 aastased (44%) ja kõige vähem kuni 18 aastased (29%). Naised on veidi sagedamini osalenud kokkuleppemängude alase koolituse (44%) kui mehed (38%).

Küsitlusele vastanud enim levinud pallimängualadel tegutsejad olid 2025.a küsitluse järgi **kõige sagedamini osalenud Eesti Antidopingu ja Spordieetika Sihtasutuse poolt korraldatud kokkuleppemängude teemalisel koolitusel** (43%; joonis 13). Võrreldes kolme aasta taguse perioodika on EADSE poolt korraldatud kokkuleppemängude alasel koolitustel osalenud vastanute hulk kasvanud enam kui 3 korda ja langenud on spordialaliitude poolt korraldatud koolituste osakaal (22 protsendipunkti võrra).

Langenud on ka rahvusvahelise spordialaliidu poolt korraldatud koolitusel osalenud vastanute osakaal (16%) ja välismaal koolitusel osalenute arv. Samas veidi on tõusnud spordiklubides kokkuleppemängude alase koolituse saanute osakaal (6%).

Joonis 12. Kokkuleppemängude alase koolituse läbiviija (% , n=328, 2025; n =106, 2022).

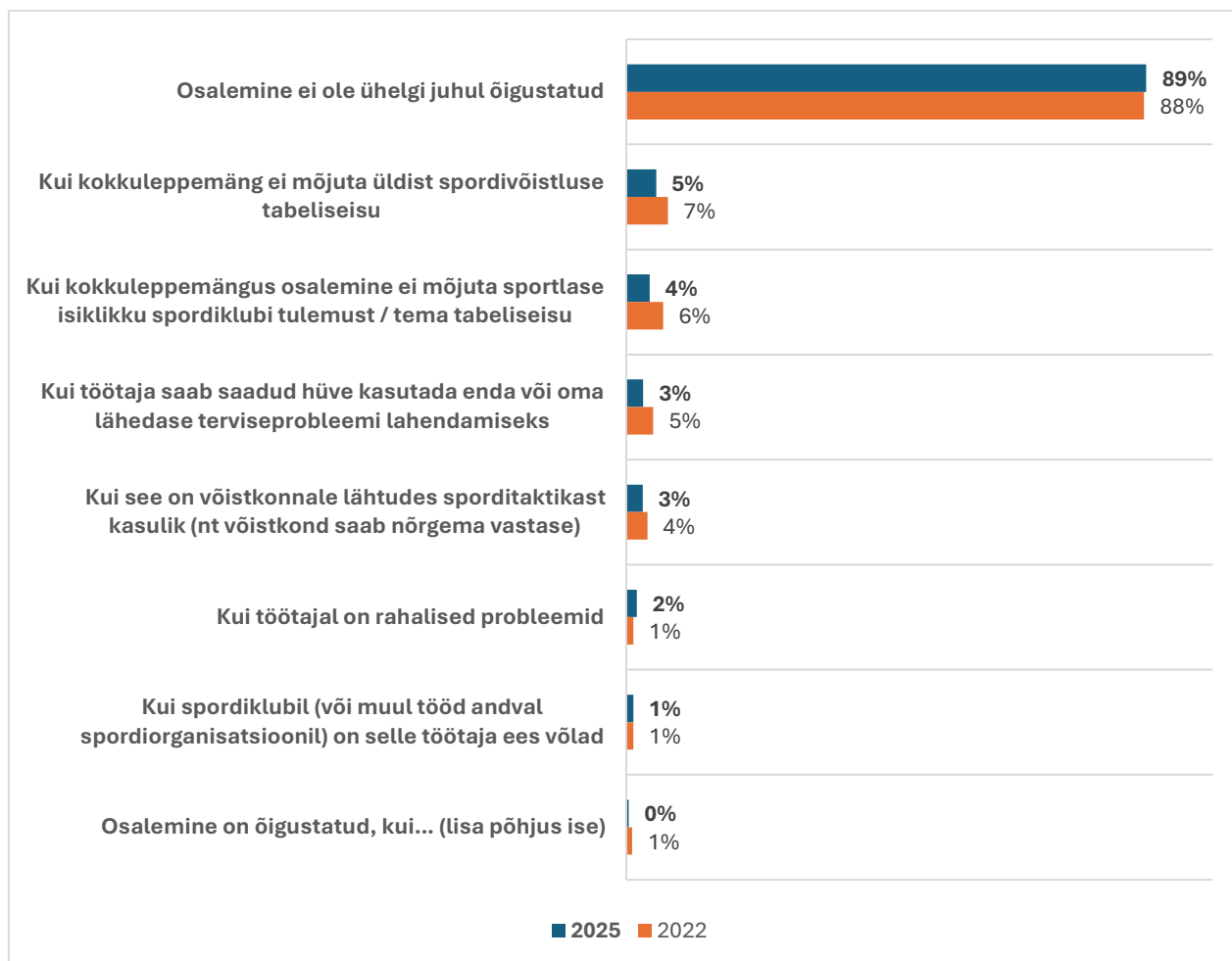
6. Kokkuleppemängude alased hoiakud

Levinumate pallimängualade sportlased, treenerid ja kohtunikud suhtuvad uuringu tulemuste põhjal kokkuleppemängudesse valdavalt taunivalt.

Veidi enam kui kümnendik enamlevinud pallimängude aladel tegutsenud vastajatest leidis (2022.a 12% ja 2025.a 11%) küsitluse tulemuste põhjal, et kokkuleppemängudel osalemine on mõningatel juhtudel siiski õigustatud (joonis 14).

Kõige sagemini toodi mõlemal küsitluskorral välja seda, et kokkuleppemängud on õigustatud juhul kui kokkuleppeäng ei mõjuta üldist spordivõistluste tabeliseisu, ega sportlase isikliku või spordiklubi tulemust ega tabeliseisu.

Nendele väidetele oli toetajaid 5% või vähem ning võrreldes 2022.aasta küsitlusega on vähem vastajaid, kes leiavad, et kokkuleppemängudel osalemine on põhjendatud või õigustatud.

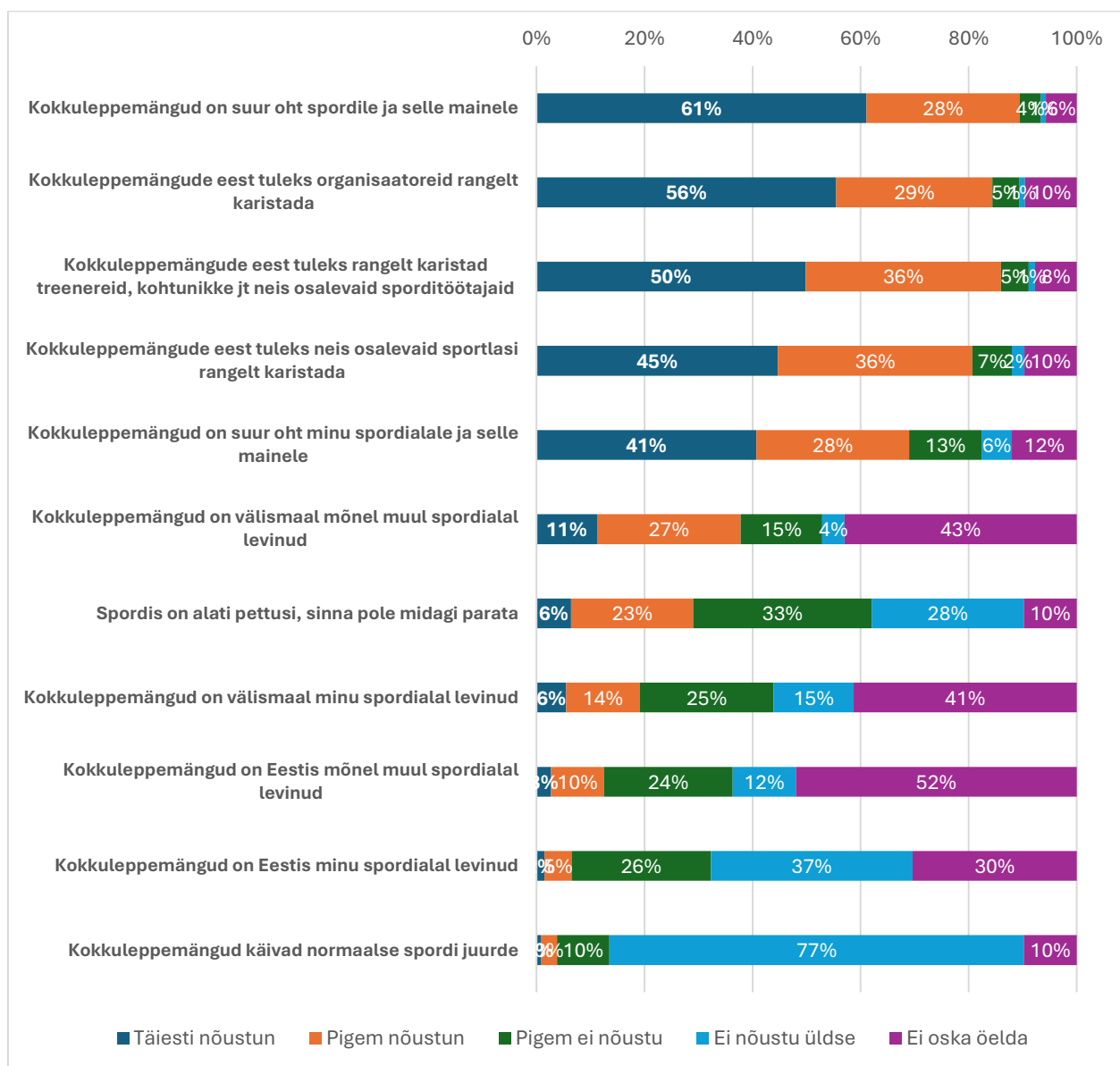
Joonis 14. Millistel juhtudel Teie hinnangul on kokkuleppemängul osalemine põhjendatud/õigustatud. (% mitu vastust, n=823, 2025; n=504, 2022).

2025.a küsitluse järgi 5–6% levinumate pallimängualade sportlastest leiab, et kokkuleppemängul osalemine on õigustatud, kui see ei mõjuta sportlase isikliku spordiklubi tulemust ega tema tabeliseisu või üldist spordivõistluse tabeliseisu. Mõlema ülaltoodud juhtudel õigustavad kokkuleppemängudes osalemist sagedamini (8%) kuni 18 aastased sportlased ja muust rahvusest vastajad.

Spordialade puhul ilmnesid erinevused hinnangutes kokkuleppemängudes osalemise õigustatusele olukorras, kui see ei mõjuta üldist spordivõistluse tabeliseisu. Kirjeldatud olukorras toetab kokkuleppemängus osalemist 10% käsipallis, 9% jäähokis, 6% korvpallis ning 3% võrdselt jalgpallis ja saaljalgpallis tegutsejatest.

Enam kui 80% Eesti levinumate pallimängualade harrastajatest nõustusid 2025.aasta küsitluse järgi, et kokkuleppemängud kujutavad suurt ohtu spordile ja selle mainele (89%), nende eest tuleks rangelt karistada nii organisatoreid (84%), treenereid, kohtunikke jt neis osalevaid sporditöötajaid (86%) kui sportlasi endid (81%). Sealjuures enam kui pooled sihtrühma esindajatest on ülaltoodus kindlalt veendunud ning pea 30% sellega pigem nõus (joonis 15).

Võrreldes kolm aastat tagasi toimunud küsitlusega ei erine vastuste jaotused oluliselt, ka siis nõustus enam kui 80% Eesti levinumate pallimängualade harrastajatest, et kokkuleppemängud kujutavad suurt ohtu spordile ja selle mainele ning nende eest tuleks rangelt karistada nii organisatoreid, treenereid, kohtunikke jt neis osalevaid sporditöötajaid kui sportlasi endid.

Joonis 15. Nõustumine kokkuleppemängude alaste väidetega (% , n =823; 2025)

86% vastajatest leidis, 2025. a küsitluse järgi et kokkuleppemängud ei käi normaalse spordi juurde. Kui Eestis peab spordivõistluste tulemustega manipuleerimist oma spordialal levinuks 7% ja mõnel muul spordialal 13%, siis välisriikides peab neid enda spordialal levinuks ligi viiendik (19%) ning mõnel teisel alal 38%.

Ligi pooled vastajatest (52%) ei oska öelda kas kokkuleppemängud on Eesti mõnel muul spordialal levinud ning 30% vastanutest, ei tea kas kokkuleppemängud on Eesti nende spordialal levinud. Samuti ei osanud suur osa vastajatest öelda, kas kokkuleppemängud on levinud välismaal nendel spordialal (41%) või välismaal mõnel muul spordialal (43%).

2025. aasta küsitluse järgi peavad oma spordialal Eestis kokkuleppemänge levinuks⁸ sagedaimini sportlased (7%) ja kohtunikud (7%), sealjuures enim kuni 18 aastased sportlased (9%) ja kohtunikud vanuses 19-30 (14%). **Kokkuleppemänge peavad sagedamini oma spordialal levinuks vastajad, kes tegutsevad saalijalgpallis (19%) või jalgpallis (11%) ning jäähokis (8%) ja korvpallis (6%).**

Ligikaudu viiendik pallimängualade sportlastest vanuses 34 või vanemad, treeneritest vanuses 31-45 ja kohtunikest vanuses 51 või enam nõustuvad väitega, et kokkuleppemängud on Eesti mõnel muul spordialal levinud.

31% sportlastest leiab, et spordis on alati pettusi ja sinna pole midagi teha, samas kui treeneritest toetab väidet 23% ja kohtunikest 24%. Eelkõige toetavad seda kuni 18 aastased sportlased (40%), sagedamini mehed (32%) kui naised (23%) ning jalgpalli (35%), korvpalli ja käsipalliga (32%) seotud alade esindajad.

Nii treenerid kui kohtunikud nõustuvad sportlastega võrreldes oluliselt enam, et kokkuleppemängudes osalevaid sportlasi, treenereid, kohtunikke jt sporditöötajaid ning organisatooreid tuleks rangelt karistada ning kokkuleppemängud on suur oht nii nende enda spordialale ja selle mainele kui spordile ja selle mainele tervikuna.

Suureks ohuks oma spordialale ja selle mainele peavad kokkuleppemänge sagedamini jalgpallis (81%) ja tennis (70%) tegutsejad ning sagedamini kohtunikud (84%), kui treenerid (71%) või sportlased (66%).

Levinumatel pallimängualadel tegutsevad mehed peavad kokkuleppemänge muudel spordialadel enam levinuks kui naised, pooldades ka suuremal määral nendes osalejate karistamist ning nähes neis sagedamini ohtu oma spordialale ja selle mainele.

⁸ Siin ja edaspidi "Täiesti nõustun" +
„Pigem nõustun“

Järeldused

Kuna uuringust selgus, et levinumatel pallimängualadel tegutsejatele on tehtud ettepanekuid spordivõistluste tulemustega manipuleerida vaid üksikudel juhtudel - alla ühe protsendi ning kokkuleppemängudes osalenud on Eestis 3% ja välismaal 2% sihtrühmast, võib kokkuvõttes öelda, et kokkuleppemängud ei ole Eesti spordimaastikul laialdane probleem. Võrreldes 2022.a küsitluse tulemustega olulisi erinevusi ei esine. Neid kes ise oleks Eestis kokkuleppemängus osalenud oli viimase küsitluse järgi vaid üks protsent vähem kui esimesel küsitluskorral (4%) ja välismaal kokkuleppemängus osalenuid oli sama palju kui esimesel korral (2%).

Teisi Eesti levinumatel pallimängualadel tegutsevaid isikuid, kes olid kokkuleppemängudes osalenud, teadis samas viimase küsitluse järgi 12%, kuid valdavalt oli nende osalemine kokkuleppemängus toimunud rohkem kui kolm aastat tagasi. Välismaal levinumatel pallimängualadel tegutsevaid isikuid, kes olid kokkuleppemängudes osalenud, teadis 7% vastajatest. Võrreldes 2022.a küsitlusega on ka teadlikus teiste osalemisest kokkuleppemängudes Eestis ja ka välismaal langenud kaks protsenti.

Kuigi kokkuleppemängude levimus ei ole ka korduva uuringu tulemuste põhjal Eestis suur on kindlasti arenguruumi kokkuleppemänge puudutavates hoiakutes. Veidi enam kui kümnendik enamlevinud pallimängude aladel tegutsenud vastajatest leidis (2022.a 12% ja 2025.a 11%) küsitluse tulemuste põhjal, et kokkuleppemängudel osalemine on mõningatel juhtudel siiski õigustatud ning veelgi enam on neid, kes ei näe kokkuleppemängudes suurt ohtu oma spordile ja selle mainele (2022.a 15% ja 2025.a 18%) või leivad, et spordis on alati pettusi ja sinna pole midagi parata (2022.a 41% ja 2025.a 29%).

Samuti ei pea mõlema küsitlustulemuste andmetel endale või kellelegi teisele tehtud spordivõistlusega manipuleerimise ettepanekust vajalikuks kedagi teavitada ligi kümnendik enam levinud pallimängualadel tegutsejatest ning suurel osal (ca 30-40%) puudub antud teemal seisukoht.

Kokkuleppemängudes osalemist soodustavateks riskiteguriteks võib pidada ka asjaolu, et 16% Eesti enam harrastatavatel pallimängualadel tegutsejatest teadis mõlema küsitluse andmetel mõnda mängijat või teist spordiklubis/spordiorganisatsioonis töötavat isikut, kes on teinud rahalisi panuseid oma mängudele ning pea 40% ka mõnda sõltuvusliku harjumuse all kannatavat sihtrühma esindajat.

Kokkuleppemängude alase koolitusel osalemine on viimasel kolmel aastal tõusnud ligi kaks korda ja koolituse on läbinud 40% Eesti levinumatel pallimängualadel tegutsejatest, kõige enam on neist osa saanud kohtunikud, järgnevad treenerid ja sportlased. Seejuures on oluliselt kasvanud Eesti Antidopingu ja Spordieedika Sihtasutuse roll kokkuleppemängude teemaliste koolituste pakkumisel.